CORESPONDENȚA LITERARĂ

ÎNTRE

NICOLAE ȘI IANCU VĂCĂRESCU

1814 — 1817

PUBLICATĂ

DE

ION VÎRTOSU

BUCUREȘTI
1938

www.dacoromanica.ro

IANCU VĂCĂRESCU
Portret inedit din 1827

www.dacoromanica.ro

INTRODUCERE

Cu poeții Văcărești, și în deosebi de cînd Iancu Văcărescu începe să scrie versuri armonioase în limba romînească, înlocuind lirica grecească decadentă dela sfîrșitul veacului al XVIII-lea, în Țara Romînească, poezia romînească ajunge o încîntare pentru suflet, dar și un fapt important de cultură, mîndria profesorilor și elevilor dela Școala Sf. Sava, cari spuneau cu bucurie: «Avem un Văcărescu poet!»...

Punem, astăzi, la îndemîna tuturor celor ce vor să cunoască mai bine psihologia acelei epoce și a unor oameni reprezentativi dela începutul veacului al XIX-lea, cea dintîi corespondență literară în romînește: scrisorile schimbate de Nicolae și Iancu Văcărescu, între anii 1814—1817.

Corespondența începe, deci, după întoarcerea dela Viena a lui Iancu Văcărescu, unde visase, studiase, cetise multă literatură și, de sigur, dusese dorul de țară, plecat fiind dela București încă din 1804, cînd avea deabia 12 ani.

Corespondența aceasta ia ființă după dorința fierbinte și cererea repetată a lui Nicolae Văcărescu. Iancu Văcărescu nu face decît să se supună acestei dorințe și ne desvălue, astfel, aspecte din perioada sa literară creatoare (1810—1819), cînd totul era prilej de poezie, de elan creator, înțelegere și înălțare pînă la simbol.

Schimbul acesta de scrisori, în gîndul lui Nicolae Văcărescu, avea tocmai menirea să ușureze comunicarea între ei a lucrurilor și lucrărilor poetice: simțăminte, nuanțe, versuri și preocupări sufletești diverse. Crearea, deci, a unei atmosfere favorabile poeziei și gîndului. Bine înțeles, nu se va întîmpla totdeauna așa: alături de poezie va apare și... proza vieții de toate zilele. Dar, în general, scrisorile cîte au ajuns pînă la noi și pe care le publicăm acum,

www.dacoromanica.ro

ne-au păstrat multe din preocupările şi experimentele poetice ale amînduror Văcăreştilor, cu inegalitatea şi pitorescul lor. De aici mai ales vedem uşurinţa lor la scris, precum şi graţia unor sentimente pentru care nu găseau, nici în sufletul lor, nici în afară, un imbold sau o raţiune ca să le adîncească. Structura aceasta sufletească este reprezentativă, în oarecare măsură, pentru epocă. Dar nu numai pentru aceste motive corespondenţa aceasta este foarte preţioasă!...

Nu vom da aici date biografice şi bibliografice despre Nicolae şi Iancu Văcărescu. Arătăm, doar, că cel din urmă este născut la 1792, şi că scrisorile sînt scrise cînd avea 22—25 ani.

Nu vom aminti nici de viaţa social-politică, a unuia sau a celuilalt. Nu vom studia nici influenţele literare (Parny, Béranger, Metastasio, Sapho, etc.), nici nu vom nota observaţiile ce se pot face în legătură cu viaţa şi activitatea lor literară. Toate acestea se vor integra în studiul pe care îl avem pregătit asupra lui Iancu Văcărescu, asupra Văcăreştilor în general, în felul în care pregătim o ediţie critică a versurilor, romîneşti şi greceşti, scrise de toţi Văcăreştii, precum şi în antologia pe care o pregătim din opera lui Iancu Văcărescu, lucrări care nu aşteaptă decît prilejul de a putea fi date la tipar.

Vom spune doar cîteva cuvinte despre rolul lui Nicolae Văcărescu în creaţia poetică a lui Iancu Văcărescu.

Ei sînt respectiv unchi vitreg şi nepot. Unchiul, Nicolae Văcărescu, poet el însuşi, nu se sfieşte niciodată să scoată la lumină şi să laude toate calităţile pe care le găseşte nepotului său: « dulceaţă, duh poeticesc, tîlc bun şi înclinare l'ăst meşteşug » (al scrisului).

Dar nu-i recunoaşte aceste merite numai din pricină că-i este nepot! In calitatea de rudă îi va transmite admiraţia pentru munca literară, naţională şi morală a înaintaşilor Văcăreşti, ca un pretext de emulaţie. Despre fratele său vitreg, Alecu sau Alexandru Văcărescu — tatăl lui Iancu — nu are decît cuvinte pătrunzătoare, pline de entusiasm şi de adevăr, cînd îi recunoaşte « duh cu noianul », duh poeticesc în deosebi! Iar despre moşul său, Ienăchiţă Văcărescu, Nicolae Văcărescu va vorbi cu înduioşarea unui fervent discipol.

Astfel, Nicolae Văcărescu desăvîrşea legătura dintre generaţii: pătruns adînc de cultul şi moştenirea literară, spirituală şi morală

www.dacoromanica.ro

a Văcăreştilor, intrate în istoria neamului, el oficiază cu evlavie acest cult, spre a-l trece, potenţat, în sufletul lui Iancu Văcărescu. Iar acest rol important de legatar testamentar spiritual îi revine lui Nicolae Văcărescu, între altele, şi pentru că, încă dela o vîrstă fragedă, dela 7 ani, Iancu Văcărescu este orfan, tatăl său Alecu murind de moarte silnică, nu se ştie nici cînd, nici unde.

Dar Nicolae Văcărescu mai înseamnă încă ceva pentru nepotul său Iancu Văcărescu: înseamnă momentul şi pretextul pentru acesta din urmă de a lua contact cu propriile sale forţe poetice creatoare, a le experimenta, a le verifica, şi a ieşi întărit şi conştient de sine din această încercare. Căci Nicolae Văcărescu îl stimulează continuu, îl laudă, îi întreţine şi cultivă preocuparea pentru poezie, chiar i-o forţează! El reprezintă spiritul critic prieten, care luminează, exaltă şi se dărueşte cu totul operei poetice, spre a nu o lăsa să lîncezească, să se descurajeze!...

Nicolae Văcărescu este, deci, un Pylade pentru Orestele care va rămîne pînă la sfîrşit Iancu Văcărescu, şovăitor între viaţă şi creaţie, între plăcere şi muncă, între bucuria clipei şi strădania pentru mai tîrziu...

*

Corespondenţa aceasta, izvor de informaţie pentru istoria politică şi literară a veacului al XIX-lea, e o lectură plăcută şi instructivă. A fost semnalată şi folosită în parte de N. Iorga în Istoria literaturii româneşti în veacul al XIX-lea. *I, Bucureşti, 1907 (*pp. *30—40). Ea se păstrează la Academia Romînă,* ms., *1651 (aici scrisorile sînt situate astfel, după ordinea dată în publicaţia noastră: f. 1, 383—384, 2, 26, 3, 326, 299—300, 381—382, 5—6, 301, 23, 305, 324, 303, 7, 9, 307, 309, 311, 312, 20, 314, 316, II, 318, 13, 320, 15, 25, 22, 19, 17, 322, 323, 18, 327, 334, 349), precum şi în* ms. *220 (*f. *1—2).*

*Odată cu aceasta, dăm şi un portret inedit al lui Iancu Văcărescu, datat 1827, după originalul în ulei pe pînză (*11 × 19 *cm.) aflat în colecţia Academiei Romîne. Alt exemplar din acest portret se găseşte la Muzeul Municipiului Bucureşti, lipit, tîrziu, pe un volum din* Poeziile *lui Iancu Văcărescu, ed. 1848, volum fost în biblioteca lui Manolache Costache Epureanu.*

www.dacoromanica.ro

Am dat de asemeni semnăturile lui Ienăchiță Văcărescu (din 1791) și a lui Iancu Văcărescu (din 1847), pentru ca să se vadă cum, la depărtare de două generații, se regăsesc nu numai calitățile poetice ale celui dintîi în cel de al doilea, ci înșăși semnăturile lor se înrudesc și se aseamănă pînă aproape de identitate.

Pe lîngă aceste scrisori, am adăugat cîteva piese privitoare la viața și opera literară a lui Iancu și Alecu Văcărescu, în deosebi cîteva poezii inedite ale acestuia din urmă, într'o traducere romînească dela sfîrșitul veacului al XIX-lea, poezii de o deosebită armonie. Deși traduse în proză, ele isbutesc, totuși, să arate cît simț poetic avea Alecu Văcărescu; și revalorificarea operei sale se impune dela sine și o vom face odată cu publicarea ei integrală, după manuscrisele dela Academia Romînă. Căci, numai cunoscînd bine opera literară a lui Alecu Văcărescu, putem cunoaște adevărata valoare a liricei culte dela sfîrșitul veacului al XVIII-lea, precum și semnificația începuturilor liricei moderne romînești.

*

Menționăm că lucrarea de față, precedată de un studiu asupra lui Iancu Văcărescu, a fost prezentată, în 1932, pentru obținerea diplomei la Școala Superioară de Arhivistică și Paleografie.

www.dacoromanica.ro

SCRISORI CU DATĂ

1814—1817

www.dacoromanica.ro

I

Cu plecăciune sărut mîinile neichi!

† Cu ačastă dîntăiu ocazione nu lipsesc, după datorie și făgăduială, să încep corespondența ce atît pohtești și foarte iubesc și cunosc ca singuru lucru ce poate înpuțina și conteni oareșce amestecătura întristări, frici și scîrbi, ce dîn cîasul ce am sosit în București au început a mă coprinde, fără a-m da îngăduială nici măcar un secund al minutului ca să pociu să răsuflu, cu toate că am toată nădejdea la Dumnezeu și la patronu mieu, Sfîntu Ioan, că atît acestea toate nu vor fi atît de puternice, încît să mă prăpădească, cît și interesurile mele, dîn bunătatea și mila mării sale lui Vodă [1], că să va săvîrși bine, după cum nădăjduesc și ți-am vorbit pînă a nu pleca de acolo, fără zăbavă.

Alt lucru deosebit, cu ačasta nu am ca să-ți scriu, decît numai cu plecăciune te rog pentru acei zece scutelnici ai miei, ca să binevoești dumneata, priimind țidula visterii de la polcovnicul Badea [2], carele dînpreună cu slugeru Tănase, sameșu județului, — căruia spune, mă rog, multe complimenturi dîn partea mea, — știind oameni care eu voesc, vor arăta dumitale, ca să să trimiță, chipurile, mai curînd.

Pentru Văcărești [3], mi să pare că este de prisos să aduc dumitale aminte că, ca un stăpîn ce te afli mai aproape, trebuește cîte o dată, dîn vreme în vreme, să dai nizamuri și porunci, ca să să păzească și să să ție în starea care ĭ-am lăsat.

Cartea dumitale către neica Afendache i-am dat-o la Curte [4], unde ne întîlnim în toate zilele. Astă seară ne întîlnirăm la tata

[1] Ioan Gheorghe Caragea Voevod.

[2] In original « Vadea ».

[3] Moșia Văcărești, jud. Dîmbovița.

[4] Curtea Domnească, aflată cam pe locul unde este astăzi « Clubul Tinerimei » (Calea Victoriei, în fața Palatului Telefoanelor).

www.dacoromanica.ro

Radu [1], și ĭ-am spus că pornesc om la Văcărești. Mîine, dă mi-o trimite cartea, după cum mi-au făgăduit (de dimineață), ți-o trimiț, ĭar de nu, rămîne cu altă ocazione să să trimiță. Denadîns am poruncit Badi ca să vie la dumneata, aducător al aceștii cărți, ca să-l cunoști de pricinuitor întîrzieri aceștii dîntăĭu, fiindcă abĭa eri mi-au trimis om, și asupră-i să te mînii și să-i faci cîte trebuĭa să-i fac eu, și nu pocĭu.

Dumneata ai și slujitori ce vin la București, poruncește-le, mă rog, să să abată cîte o dată pă la casele Dudescului [2], unde mă aflu cu ședere, ca să ia răspunsuri și să-mĭ aducă cărți de la neica [3], al căruia sînt deapururea,

plecată slugă, 1814, Ghenarie 12.

Ĭancu Văcărescu.

[*P.S.*] Thiți [4] cu plecăcĭune mă închin, sărutîndu-i mîinele; tutulor priietinilor, cu frățească dragoste.

Ĭancu Văcărescu.

---

[1] Radu Golescu.

[2] Iancu Văcărescu locuia în timpul acesta la mama sa Elenca, născută Dudescu, iar casele Dudeștilor se găseau în actuala stradă Apolodor (Cf. Virgil Drăghiceanu, *Casele Dudescu*, în *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice*, 1916 (VIII), fasc. 33, p. 96: « urmele dependințelor caselor faimosului boer Dudescu: o pivniță foarte curioasă, mică, acoperită prin două bolți cilindrice, paralele, sprijinite pe un stîlp central. Bolțile se reazimă pe 3 arcuri dublouri, așezate la o depărtare numai de vre o 70 cm. unele de altele. Deasupra era o locuință, avînd golurile dintre planșeu și bolțile pivniței umplute cu cărbuni de mangal. Stilul trădează veacul al XVII-lea »). Strada Apolodor se numea pe atunci « Podul Dudescului ».

[3] Nicolae Văcărescu, frate cu Alecu Văcărescu, tatăl lui Iancu. Erau deci respectiv unchi și nepot.

[4] Luxița, soția lui Nicolae Văcărescu. Pentru sensul acestui cuvînt, dăm textele care urmează: In dumbrava de la Băneasa « acolo era întîlnirea cea desfătătoare a societății bucureștene, deodată cu zîmbetul primăverii: jupîneasa cu fetița, cuconu cu coconița, dama cu demoazela, domnu cu doamna, cumnatul cu cuscrul, nașu cu finu, socrul cu soacra, babaca cu *thița*, neneca cu tioca, boeru cu jupînu...» (cf. Lt.-Colonel D. Pappasoglu, *Istoria fondării orașului București capitala Regatului Romîn — dela*

www.dacoromanica.ro

II

Dulce tă sărut!

Am înțeles căte îm scrii prin Badea, și le-am și pus în orînduĭală cu dînsul toate, poruncindu-i ca negreșăt, pentru veri ce va avea trebuință, să mă înștiințeze, cum și pentru curățeniia Văcăreștilor. Pentru chipurile scutelnicilor, încă nu l-am întâlnit pă slugerul Thanase, și nu am făcut nimic. Badea pă la unsprezece au sosit aici, și dumitale scriu la șase. Vezi, dar, că n'am avut vreme să vorbesc, ĭar Marți cu poștea, prin logofăt Stancĭu, gazda județului, răspunz mai pre largu, sau săvîrșesc treaba.

Rog pă Atotțiitorĭul să te păzească și să te ocrotească de tot răul și să-ți dăruĭască o întregime săvîrșită de sînătate, să-ți abată și toate gîndurile cele înprotrivă, și o statornicie la căte mi-ai făgăduit.

Scrie-m cu amăruntul ce faci și cum faci, ca să știu, interesarisindu-mă să aflu. Află și aste stihuri:

Fără voi, oh! ce osîndă!
Roșu, verde, tobă, ghindă!
Fără voi nu poču un ceas,
Fante, damă, riga, as!

16 Ghenarie '814, Tărgoviște.

Și sînt al dumitale ca un frate și slugă,
Nicolae Văcărescu.

[*P.S.*] Prietenului comis spune-i, mă rog, frățeștile mele închinăčuni[1]. Am priimit cartĭa și ĭată în doao rînduri răspuns: Spune-i să mă ĭubească și să-m scrie uniori și mai mult decăt căt mi-au scris. Fie măcar și căte v'o taină care îl interesarisește păn județ, că să întâmplă să-i poču sluji vreodinioară.

---

anul 1330 pînă la 1850 — culeasă după mai mulți scriitori vechi. Bucureș ti 1891, p. 20). Precum și următoarele rînduri:

« Barbu Catargiu, fiul marelui vornic Ștefan Catargiu și al Thiții (Stanca) Văcărescu » (Vezi Barbu Katargiu, *Discursuri parlamentare (1859—1862, Iunie 8). Cu o precuvîntare și un studiu asupra lui Barbu Katargiu de Anghel Demetriescu. Publicate de Petre V. Haneș.* București, 1914, p. 13).

[1] « Prietenul comis » este, desigur, Iancu Văcărescu.

www.dacoromanica.ro

III

Ĭubitul mieu Ĭanco!

Niciodată nu poci a te uita, să fii încredințat, fiindcă această axiomă este pravilă la mine. Vruseĭu, însă, să văz de-ți place a suferi, să aștepți scrisori și să nu-ți vie de la unul ce ț'au fîgăduit. Am pătimit de la dumneata astă cercare, și vruseĭu să mi să facă răsplătire și să te fac mai delicat spre astă madea [1]. Dăzleg tăcerea și scriu dumitale acum, ne mai putînd suferi a fi cufundat în noĭanul său și a nu ști despre ale sînătății dumitale, cei scumpe mie.

Cercetez sînătatea, petrecerea [2] și bună voĭa dumitale, ca aflînd, sau să mă bucur (care mult îm place a fi), sau să pătimesc tot într'una.

Nu întra în bănuĭală că te-au lepădat uitării și nepomenirii cel care este legat firește a-ți fi bun prieten și slugă ca un frate,

Nicolae Văcărescu.

'814, Iunie 17.

[*P.S.*] Prietenul Fierăscul [3] să logodește, duminecă viitoare, cu fiica logofătului Bălĭanului [4].

[*Adresa :*] Cinstit dumnealui biv vel comis Ĭanco Văcărescul, ĭubitului meu nepot, cu frățească dragoste.

[*Pecete de ceară roșie*].

IV

Mie prea scumpule și prea ĭubite! [5]

Am priimit cartea-ți cea cătră mine și cele cătră ceilalți priietini bucureșteni: mare bucurie și tărie au luat sufletul mieu, văzînd cele bune cuvîntări și adevărat curate blagoslovenii care, ca unul

---

[1] Madea = pricină, chestiune.

[2] In text « pretrecerea ».

[3] Constantin Herăscul Năsturel.

[4] Grigorie Băleanul.

[5] Data, dedusă după scrisoarea precedentă: 1814, Iunie (?).

www.dacoromanica.ro

ce adevărat mă ĭubește, îm scrii. De nu ar fi fost ele, și mai vîrtos fierbintea și de multe ori întemeĭata nădejde ce (cătră sfîntele moaște ale marelui sfînt ce asupră-m port) [1] am, după cîte acum ĭarăș mai în urmă am auzit vitejii ale tot prăpăditoarei boale [2], nu așĭ fi cutezat să fac astfel de primejdioasă hotărîre, decît numai pentru vre un lucru ce ar fi fost prea mare sau prea scump pentru mine.

Mă rog, încredințează-te odată pentru deapururea că și corespondența-ți și priieteșugu-ți și unirea gîndurilor noastre îm sînt și între cele mai mari nenoroci și între cele mai desăvîrșite fericiri, unele dîn cele mai dîntăĭu și dîn cele mai fericite și bune stări ale sufletului. Nu avea nici o îndoĭală că toate poruncile ți să va săvîrși, știindu-mă și dîn fire și dîn cuget și dîn inimă,

cel ce te ĭubește, priietin, nepot, slugă,

Ĭanco Văcărescu.

[*Pecete de ceară roșie, deteriorată*].

V

Ĭubitul mieu și dulce Ianco!

Dă piatră d'aș fi fost, ĭarăși dulceața și ritmul ce are lăuta ta cea poeticească putea, fără alt, să mă însuflețească! Cu căt mai ales, însă, fiind simțitor, și mai vărtos tot d'un sănge cu tine, să putea să fiu decăt nesimțitoarele mai nesimțitorĭu? Ba, aceasta ar fi fost, decăt toate greșalile mele, cea mai neertată, și pocĭu zice că și elementurile s'ar fi supărat, obidindu-să asupră-mi, și m'ar fi avut multă vreme la gazepu [3].

Aș fi venit însumi, negreșit, să dau această răsplătire, dar prilejul cu o fericire mă stănjinește de alta. Știi parola (adică

---

[1] Moaște de ale Sf. Ioan Botezătorul, patronul lui Iancu Văcărescu.

[2] « Ciuma lui Caragea » care a bîntuit Țara Romînească chiar de la instalarea în domnie a lui Ioan Caragea Voevod (sfîrșitul anului 1812; vezi I. Ghica, *Scrieri*, III, ed. Haneș. București, 1914, p. 35 și urm.).

[3] Gazep = mînie (turcește).

www.dacoromanica.ro

cuvântul cel netăgăduit), că era astăzi să mă aducă să te văz. Venirea ninecăi cei mari, a vrednicii de închinăčune fămei, mă stănjineşte, cum zic. Ascultă dar, şi crede că din inimă zic, nu din politică!..

Dar vezi bine, nu scrie Metastazie, sau Virghilie, nici Ovidie, scriu eu, voĭu să zic slabul şi în condeĭu şi în idei, din suflet curat, însă:

Darul poeticii ţ'e dat drept bună moştenire,
D'aceĭa văz că-ţi prisosesc tot întru o unire.
Dulceaţă, duh poeticesc, tălc bun şi înclinare,
L'ast meşteşug, nu zic minčuni, veri cine nu le are.
Nu te înşel cu măglisiri, nu mă prefac, mă crede,
Sănt drepte toate căte zic, neştine nu le vede?
Şi ce să zică ar putea, căt de duşman să fie[1]!
Mlădiţe eşti acelui trunchĭu...[2] drept e, dar, o trufie!
Să nu te laşi a te 'nşăla, că scapeţi în greşale,
Mintea să-ţi fie 'ndreptător, de poate apoi, te 'nşale!
Şi ĭar atunci vei mai vedea căte stălpări îţi vine
De obşte, de la cei ce simt c'aşa ţi să cuvine.
Trăeşte, dar, îndelungat, vesel şi cu dobăndă,
Să vezi adeseori cununi, departe de osăndă.

Aceste, de vreme că s'au scris, pot fi şi drept ţinere aminte şi drept cununi. Ĭar eu sănt cu mare căldură sufletească,
al tău lĭubit şi libovnec unchĭu,

N. V.

[*P.S.*] '814, Septemvrie 26. După ce m'am întors de la Văcăreşti, spre răsplătirea stihurilor ce au făcut. N.

[*Adresa:*] Cartĭa către nepotul Ĭanco Văcărescul.

---

[1] *Δύναται γὰρ καὶ πολέμιος ἀνδρὸς ἀρετὴν ὁμολογεῖν*! [*N.A.*]. *Traducere:* Poate şi un duşman să confirme virtutea acestui bărbat!

[2] La déitse qui dit: « Je sors d'un tronc accoutumé au triomphe » [*N.A.*].

www.dacoromanica.ro

VI

Cu toate plecăciunele cele mai adînci! [1]

Mut și nemișcat (de cînd te-am pierdut dîn ochi) mă aflu, după cum să cuvine celor ce lăcuesc în mormînturi. Venirea, tot într'acea zi, lui Tautu [2] de la Buzău, nu m'au lăsat să fac nici o mișcare spre mumă-mea [3], fiindcă mi-au spus că dumneei era să meargă drept la București [4], pentru pricina Dudeștilor, fiindcă au fost chemată cu om într'adins, ce trecuse pă la Buzău. Tot-deodată cu sosirea hotărîrii a-ți scrie, au sosit și Ghiță, zapciul dumitale, trecător pă aici, și lipsa hîrtii — ce mi s'au făcut dîn intrigă a nenorociri, nu au putut a mă dăshotărî, fiind mijlocirea (de a-ți putea veni cartea) în mîini-m'; mulțumești-te cu atîta. Ce faci, cum petreci? Eu n'am alt nimic, decît îm măsor mormîntu în lung și în larg.

Scrie-m, mai înviază-mă, dacă ai cu ce. Ce fac nemuritori? Oare, pune în gînd, ce rău ar fi fost, de ar fi fost cu adevărat nemuritori!... [5]

---

[1] Data, dedusă după scrisoarea următoare: 1814, Noemvrie.

[2] In Ianuarie 1828, un serdar Gr. Tautu ține un scaun de carne pe Valea Teancului-Buzău (Arhivele Statului, *Condica domnească* nr. 106, f. 143 v.). Tot acest Gr. Tautu face parte din Obștească Adunare 1831.

[3] Elenca Dudeasca. « Avea sipeturi pline cu sineturi [acte]. Mă lua acasă de-i ceteam », spune Ion Ghica, « ceasuri întregi, anaforale de-ale divanurilor de cinci, divanurilor de șapte și de ale veliților boieri; noroc că se mulțumea a le cunoaște numai de la *deci* în jos. După ce isprăveam, mă cinstea cu o dulceață și-mi da și o bucată de pastă de gutui învelită în hîrtie; iar eu îi sărutam mîna. Nu lipsia niciodată de a-mi zice: — Vino să te sărut, evghenistul mamei, că eu, cînd mă gîndesc la evghenia familiei noastre, uite, îmi vine ameteală » (Ion Ghica, *Scrieri*, III, ed. Haneș. București, 1914, p. 169).

[4] In text, forma grecească « Vucureşti ».

[5] « Nemuritorii » sînt zeii, despre cari vorbește în invocația către Safo (*Poeziile*, p. 313), precum și în « Primăvara amorului » (*ibid.*, p. 9). Reproducem acest pasaj explicativ:

Musele, ce-mi sînt dragi foarte,
Aveau ceasul hotărît,
Cînd cu cei carii n'au moarte
Mă 'ntîlneam numaidecît.

www.dacoromanica.ro

Nenea Mihălescu[1] nu au trimis să-și ĭa orzu; eu nu am cu ce ăl trimite.

De ești vesel, scrie-m, ca să-m pară bine și să-m placă să înviez! Ĭar de nu, lasă-mă cum sînt, și crede că sînt mai mulțumit în mormîntu mieu, decît cei ce să socotesc nemuritori, neavînd asupră-le nici un dar al vieți celei vrednice de vre o mirare.

Cînd isprăveam, ĭată și hîrtia veni, dar nu am acu cu ĭa ce mai face, decît un capot bun cărții, căci văz c'o să 'nceapă să ploo, și apoi și neploînd, nu este cu totul despuĭată, nu este goală, nu este rușinată: seamănă cu stremoașa Eva pînă să nu mănînce dîn rodu pomului, cu toate că tată-său acum s'au sculat dă la masă și ar vrea s'o înpodobească ca pă o fată mare, cum să cade, dar tot [i-]e frică de Ghiță, să n'o ceară, și apoi, nefiind gata, să rămîe cu dînsa acasă, netrimisă:

Dar ce podoabă, ce haină să-i facă,
Ca să poată, la oameni să placă?
Acu vremea aceĭa nu este:
Smochini nu 'mbrac' pă neveste!
Acum nici Indiele toate,
Nici Parisuri, nici Londre, nu poate
O cocoană de modă să 'mbrace,
Incît însuși cu ĭa s'aibă pace!

Isprăvesc, dar, și îți trimiț fata ne'mpodobită. Mă rog, mulțumești-te cu capotu, căci am hotărît să-l fac de o coală întreagă.

Ce știi de vătafu Mihalache, cînd au plecat de la dumneata? Thițelor sărut mîinele cu toată plecăcĭunea[2]. Thița, a unchĭumieu coconu, să nu să supere de stihurile de sus, căci dumneei nu este 'n astă socoteală de cocoane, dar eu sînt cel deapururea,

prea plecat nepot, slugă,

Ĭancu Văcărescu.

---

[1] Scarlat Mihalescu.

[2] Una din « Thițe » este Thița Văcărescu, fata banului Barbu Văcărescu; cealaltă, Luxandra = Luxița, soția lui Nicolae Văcărescu.

www.dacoromanica.ro

VII

Ĭubite și dorite obraz!

Am înțeles că nu mai mergi nicăirea, am înțeles că tot în Văcărești te afli, ĭar nu în dărdora amestecăturii, ci în limanul odihnii. Bine ai făcut de m'ai înștiințat că nu ai purces, fiindcă eu te țineam în Ploești. Nenorocirea, zici, te întrigarisește, tot pă dumneata, ori și pă alții, și încă mai simțitor. De te intrigarisește numai pă dumneata, ai cuvînt să te jăluești de dînsa; ĭar de și pă lume, ce te jăluești atăt de ager? Inbunĭază-te însuți pă sine și nu te mai plînge, cînd vezi bine că răul altora este mai mare!

Mă 'ntrebi ce fac. Șăz într'un unghĭu de casă, uitîndu-mă și privind vărful nasului mieu cu ochii amîndoi, și întocmai ca gîngăniile la vremea ernii, așa sînt; nici din deget nu poču mișca. Ĭată dar, că măsurîndu-ți mormîntul, poți să-ți mișci trupul; ĭar cel ce nu-ș poate mișca degetul, nu e atăt de slabu, oare, încăt să apropie să-și piarză și mormîntul? Cum mi să întămplă mie acum.

Nemuritorii sînt nesimțitori, pentru că, cînd ar simți, nu ne-ar lăsa să ne înpresoare înghiețul ernii. Apoi, cum ceri să chibzĭuască că sînt muritori? Simte, din căte-ți scriu, de sînt viu sau mort. Ĭată și pentru partĭa soolui celui frumos, răspuns, nu înpotrivă, ci într'o glăsuire:

Acum zmochinul nu le înbracă,
Insă nici mărul nu crez să placă
La dumnealor.
Acuma Lipscă, Londră, Parisuri,
Sînt de bajocură și de răsuri:
Sînt altfel toate la gustul lor.
Toate figurile le văz schimbate,
Și'n locul celora, alte cĭudate,
Pe placul lor,
Sînt mai de modă deocam[da]tă,
Și la nevastă căt și la fată,
Cum e știută mai tutulor.

www.dacoromanica.ro

Nu foi cu colțuri, nu mere moarte,
Lucruri mai bune, întinse foarte
Le sînt pă plac.
Haine cĭudate, poame uscate,
Lasă pă Eva să aibă parte,
Și croitori nu le mai fac
Decăt o roche, sau o cămașă,
Intinse, scurte pîn' la gogoașă:
Așa s'îmbrac.
Și fără sațiu, nu mai mănîncă
Decăt fișecuri, sau și butincă
Cu aromaturi, ĭar nu cu mac.
Macul îl lasă de alte ceasuri,
La ale patului foarte dulci pasuri,
Cînd inimioara le [1] face tac!

'814, Noemvrie 5.

Ĭubitul tău prieten,
N.

[*P.S.*] Sora vătafului [2] este foarte bolnavă, sărmana!
N.

VIII

Mult ĭubitului mieu! [3]

Mult m'am obidit pă secul norocul mieu, cîci zioa de eri n'au fost și astăzi. Căt aș fi fost mulțămit, cînd s'ar fi aflat eri și dumnealui vătaful în Văcărești, sau eu astăzi acolo, mă crede că n'am cuvinte dăstoinice să o arăt!

---

[1] Corectat peste: «*să le*».

[2] Vătaful Mihalache.

[3] Data: 1814—1815, dedusă după titulatura «biv vel comis», pe care Iancu Văcărescu o poartă numai în anii aceștia.

www.dacoromanica.ro

Află că astăzi s'au făcut prinsoare a veni și noi la Văcărești, dar nu spui cînd:

Cînd legea voește
Să va a fi rea [1].

Va să zică, că știind că nu să cade, în pizmă voește a fi rea. Adevărat, pentru tautologhie, nu să cuvine, dar, din lipsă, să poate a să pune, și mie nu mi să pare atăt de urătă expresione. Apoi nu știu, sau pentru că sînt stihurile tale, sau pentru ce alt, nu știu, și te încredințez că nu numai eri ci și astăzi, poate și multe încă ori, cetindu-ți stihurile, nu aș fi băgat seamă tautologhii, și apoi iarăș, la sfîrșăt, băgîndu-i seama, aș fi dat tot într'un cuvînt ce dincolo am zis. Eu zic să lași într'un expresion, fiindcă-m place, și îi dau și cuvînt, și pînă n'oi afla alt mai vrednic cuvînt, nu voiu schimba dîn hîrtia mea.

— « Voește să va » — să zice că în necaz cere altfel, spre rău, ca să-l necăjească. Apoi, ce alt tîlc este în stihurile dumitale?

---

[1] Acesta este finalul poeziei « Legea tirană » (I. Văcărescu, *Poeziile...*, București, 1848, p. 231—232), ce poate, astfel, fi datată între 1814—1817. Reproducem aici începutul și finalul acestei poezii, spre a da un sens « tautologhii » de care e vorba mai departe în această scrisoare :

O lege tirană
Din buze-mi nu lasă
O vorbă să iasă,
Să spue ce dor,
Ce groaznică rană
In inimă-mi este,
Ce rău fără veste
Mă face de mor.
. . . . . .
Și, mort chiar, dreptate
Un om nu găsește,
Cînd legea voește
Să va a fi rea!

www.dacoromanica.ro

Eu așa găsind cu cuviință, mă și iscălesc și, dîn dreptul fabricii Văcărești lor sînt,

Nicolache,

tot aidoma prea plecat și ca tine iubitor, dar și iubit.

[*P.S.*] Aș fi mai vrut să scriu, începînd iarăș: « voește să va », dar *les femmes sages* [1], acele nu mă lasă, îm sînt zăbală, și sfîrșăscu cu atăt. Iată izma! Toți ți să închină cu feliuri de închinăčuni. Cartea o trimițu mîine.

[*Adresa :*] Cinstit dumnealui biv vel comis Ianco Văcărescului, iubitului mieu nepot, cu frățească dragoste, la Văcărești.

IX

Cu firească mea suppunere sărut mîna dumitale!

Iscălindu-să, după cum mi să scrie de dumneata, zapisul Cocăi, îl trimiț, însoțit cu un alt zapis făcut de mine, fiindcă cu acel zapis mă încarcă cu talere șase mie cinci sute trei, adică cu talere 2225, dobînda de patru luni ce cere, care mi să pare fără cuvînt, i cu talere una mie optu sute noaozeci și opt, din socoteala ce au avut cu maica răposata [2], cum zice, care fiindcă nu au arătat-o epitropilor frăține-mieu, cînd au făcut cercetarea și înpărțeala datorii, iarăși este învederat că, după obiceiu, minte; i cu talere 2380 din socoteala mea, pentru care minte, fiindcă după foaia ce trimiț dumitale, dată de dînsul, i cu altă poliță ce am plătit, de talere 600, rămăiu — scîzîndu-i dintr'o mie patru sute trei — numai optu sute trei.

Apoi, di ce-m cere mai mult? Și mai ales cînd eu — bezi această socoteală — nu știu alta, fiindcă totdeauna mă feream de prăvălia sa, și aceste lucruri le-am luat de nevoe, cînd nu găseam într'altă parte și eram a mă căsători, și apoi nu am mai tărguit nimic. Pentru aceia am făcut zapisul numai pă datoria maicăi, care crez că dumneata ai theorisit-o cu dînsul și ai văzut

[1] *Les femmes sages* sînt, poate, *Les femmes savantes*, piesa lui Molière, sau numai un spirit, raportat la soția sa și la alți membri ai familiei.

[2] « Maica răposata » este domnița Ecaterina Caragea, a treia soție a lui Ienăchiță Văcărescu.

www.dacoromanica.ro

și zapisul. Ĭar pentru ceilaltă, de talere 6503, rămîne cum zic, sau scăzîndu-să ce-i cu asupreală, să să facă tot un zapis, deosebi însă, și cu acel soroc de luni patru. Dumitale, însă, să trimit, cum zic, amîndoao zapisile, și cum te vei învoi cu el.

Trimiț dumnealui banului [1] o scrisoare rugătoare a mă înprumuta dumnealui cu soroc acești bani, și cu dobîndă i amanet moșia. Dă-o, mă rog, și vorbește și dumneata, poate să va milostivi! Zapi[se]le, căte avuseĭu, le-am trimis, celelalte sînt în sepetul de la dumneata, care înpreună cu unchĭul Barbu [2] poți dumneata a-l dăschide, ca să nu pricinuĭască, și de acolo să să ĭa ce va fi de lipsă. Ĭar dumnealui să nu ĭa nimic fără mine.

Via cea noao din Sărata, Sadurile, n'au zapis, fiind noao și fără cumpărătoare. Pentru că pă moșia noastră eu nu pocĭu veni din pricina vremii, și ce folosesc, cînd dumneata fiind mai vărtos, și d'abia te lupți: eu poate cu totul voĭu pierde.

Casa, zice Mihălescul [3] că o ia el; apoi nu știu, poate mă înșală, ca să tac ale sale de aici, care o să încep a le da dă față, ca să nu să spargă în capul mieu, și pentru că el nu s'au ținut de vorbă, să fim prieteni, și m'au înșălat căt au fost în București, făcînd 204 și mai mulți scutelnici și postelnici și altele, al cărora venit este peste 15—16 mii, și mie nu mi-au dat nimic, făcîndu-le pă unde au fost zapcii de ai lui, și făcîndu-le pă taină.

'815, Ghenarie 8.

Plecat fiu,

N.

[*P.S.*] Luța [4] e bine acum, numai sarcina o cam supără cu vărsătură, numai cam raru acum. Cartĭa cătră dumnealui banu, mă rog, să să dea de dumneata, ca să faci și oareșce vorbă.

---

[1] Banul Grigorie Băleanu (?).

[2] Banul Barbu Văcărescu.

[3] Scarlat Mihalescu.

[4] Luța, Luxandra, Luxița, este Alexandra, Alexandrina, fata logofătului Grigorie Băleanu, măritată cu Nicolae Văcărescu.

www.dacoromanica.ro

X

Ĭubitule!

Satu Bungetu i Văcărești[1] au venit la ispravnicat și ziseră mulțime dă lucruri înpotriva dumitale, și arătînd că priimesc și scăzămîntul, ce li s'au făcut drept mîngăere, a să încărca, numai să scape de cererile dumitale cele grele, adică dă luoare de oameni, dă cereri dă clacă — ce în anul acesta nu e dator a da dumitale satul Bungetu, i altele, pentru care să arătară foarte măhniți și amărăți. Dumnealui clĭuceru[2] să arată foarte supărat pentru aceasta și, de va fi adevăr, are mult cuvînt. Apoi acest lucru este înpotriva și interesului și cinstii dumitale, și nu faci cu aceasta dăcăt o înprospătare celor trecute.

Socotesc că este bine și că face trebuință a veni dumneata mĭine, a sta față cu dînșii pentru a te îndrepta, și mai ales acum! Eu așa zic, și aș găsi foarte cu cuviință aceasta, cu proastă părerea mea. Ĭar dumneata judecă și fă cum știi.

'815, Maĭu 12.

Sînt al dumitale ĭubit unchĭu și gata slugă,

Nicolae Văcărescu.

[*Adresa*:] Cinstitului și mie dorit și ĭubit nepot, dumnealui biv vel comis Ĭanco Văcărescul, cu frățească dragoste, la Văcărești.

XI

Cu toată plecăcĭunea și dragostea sărutîndu-ți mĭinile![3]

Nu lipsesc, cu venirea lui Islam Aga, să cercetez de întregimea sănătății dumitale, cît și de toate ce — interesarisindu-te — mă interesarisesc și pă mine. Eu mă aflu sănătos la Văcărești, de unde mai mult decît atît nu am, deocamdată, ca să-ți scriu, fiind și cam grăbit Islam ca să plece.

---

[1] Din jud. Dîmbovița.

[2] Clucerul Mihăiță Filipescu.

[3] Data, dedusă după scrisoarea următoare, unde e vorba de acelaș Islam Aga: 1815, Octomvrie.

www.dacoromanica.ro

Thiți [1] mă închin cu plecăcĭune, și tutulor priietinilor cu frățească dragoste, cît și la cei mai mari după cuviință, mă rog dumitale, neică, dîn parte-m, să faci datoriia mea.

Rămîĭu al dumitale plecat și prea ĭubitor nepot,

Ĭanco Văcărescu.

[*Adresa:*] Cinstitului și mie mai marelui și prea doritului unchĭu, dumnealui biv vel căminar Nicolache Văcărescu [2], cu plecăcĭune.

XII

Ĭubitul mieu și mult dorit!

Pentru că vreme nu am avut de a copiarisi (să vede însă că ai înțeles că mai mult să cuvine așa), îți trimiț un epitre dedicatoar ce au făcut moși-tău cătră Filaret, cînd ĭ-au închinat *Grămmatica Romînească* [3]. Il trimiț ca să-l vezi, îl trimiț ca să te invitez și să te aţăț, îl trimiț ca să te aprinz, să te fac să fii foc viu, mai mult dăcăt ești, și apoi, tot ce am pățit și eu, ca să te fac să-ți aduci

[1] Tița, soția lui Nicolae Văcărescu.

[2] Intre 1808—1812, Nicolae Văcărescu este vel căminar (cf. R. Rosetti, *Arhiva senatorilor din Chișinău...*, IV, p. 102. București, 1909. Extras din An. Ac. Rom., S. II, t. 32, M. S. Ist.).

[3] « Observații sau băgări dă seamă asupra regulelor și orînduelelor grammaticii rumînești, adunate și alcătuite acum întĭiu dă dumnialui Ĭanache Văcărescul cel dă acum dicheofilax a bisericii cei mari a Răsăritului și mare vistier a Prințipatului Valahiei; și hărăzite dă însuși la prea cinstitul, sfințitul, dă Dumnezeu ĭubitor episcop a sfintei Episcopii Rîmneculuĭ chir Filaret. Tipărite cu porunca și blagoslovenia sfinției sale, acum în domnia prea înălțatului și prea luminatului princip a toatei Ungrovlahiei Nicolae Mavroghene Voevod. In arhieria sfințitului și alesului dă Dumnezeu mitropolit și arhiepiscop a țării, chir Grigorie. La leat 1787, în tipografia sfintei Episcopii a Rîmneculuĭ, de Gheorghie Popa Constandin, tipograf Rîmniceanul ».

Ediția a II-a apare la Viena, în acelaș an.

Iată cum termină prefața lui Ienăchiță Văcărescu: « Și eu iarăș mă aflu în osîrdie ca să aduc, dă voi avea viață, și un dicționar la vedere, iar dă nu mă voi învrednici, las clironomi și pă fii mei cei trupești și pă fii mei cei grammaticești, ca să clironomisească dragostea, rîvna și silința mea cea pentru binele, cinstea și folosul simpatrioților și a patriei ».

www.dacoromanica.ro

aminte cu toată puterea și vîrtutĭa duhului și a inimi și a cugetului ce porți, ce au fost părinții noștri: tată-tău și moșă-tău [1], și să plîngi cu inimă înfrîntă și cu duh slobod, dar supus dăn întămplări a purta jugu.

Ah, dorite! Mult și scump iubite sînge al mieu! Ah, ramură a trunchĭului celui obĭcnuit în slavă și laudă! Mă crede că, de atunci, adică din mult norocita și amară noapte ce am cetit această epigramă, istorie, și ce ori alt vei vrea, îm arde inima în flacără nestinsă și în cumplită văpae, și mă amărăsc, căt mă simț muscă. Mă arz atăt încăt și în ceasul ce-ți scriu mă podidesc lăcrămile, simțind ce era acei oameni și văzînd că noi nu sîntem nici de a face cevaș fiteșcine în parte, nici măcar oameni dă a ne uni și a face.

Dar, bine! Nu trebue cumplit să mă amărăsc cînd, lăsînd pă cei streini, văz că nici cei de la fire înclinați nu să unesc? Poți să-m vorbești dumneata, aici, cu oarecare dăsosibire, dar eu zic că te greșăști, căci simț că și dumneata ĭubești, poate, pă unchĭu, ĭubești pă văr și pă nepot, dar nu ai dă prieten pă nici unul dîn ei. Iți scriu cu inimă dăschisă, fiindcă știu că ai îndoĭală asupră-mi — nu crezi ceĭace, cînd mai la urmă ne-am înpăcuit, — ț'am zis și ț'am făgăduit; nu crezi, încă, că eu nu cuget să te înșăl. Nici nu știu această vorbă, cînd gîndesc la tine și cînd îți chibzuesc darurile.

S'ar fi căzut, pentru această îndoĭală, sau ca un drept, să nu-ți mai scriu, sau ca un mincinos și om al lumii noastre, să-ți scriu, ca mai mult să te înșăl. Dar unde putere, unde curaj, dă a-m amăgi sîngele și dă a mă înșăla pă mine? Nu îndrăznesc nici noaptĭa, singur fiind, și în sihăstria ce mă aflu, să o chibzuesc! Cînd aș cugeta într'alt chip, mi s'ar părea dă toate păsările noaptĭa trăitoare! Mi-ar cășuna în cap!

Deci și dumitale, cu toată sfiala ce să cuvine a avea pentru prieteșug și la sfînta unire, nechibzuind la nici o înpotrivire a vremii sau ale întămplărilor, mă leg cu cuget curat a fi unit, și mă unesc cu inimă dăschisă a fi legat cu inima și sentimentul

[1] Tatăl este Alecu Văcărescu, moșul, Ienăchiță.

www.dacoromanica.ro

tău cel bun, nu că nu am fost cum arăt și mă leg dă cînd am zis, ci numai ca să te încredințez. Strînsoarea nodului o aștept dă la tine pă jumătate, fiindcă ceilaltă parte ț'o trimiseïu, și mă crede...

Am arătat luminatului beizade [1], căte Islam Aga, prietenul nostru, mi-au zis pă drum. S'au măniat foarte luminăția sa, hotărînd să înfrunteze pă Delibașa și poruncind cămărașului să zică Turnagiului multe cam înfruntătoare pentru Islam, și ca să-l orînduïască; ïar eu luaïu răspuns tot atunci, că să scriu dumitale pentru aceasta.

'815, Octomvrie 31.

Sînt al dumitale unit și legat și dăn sînge și dăn cuget, unchïu și prieten,

Nicolae Văcărescu [2].

[*P.S.*] Cetind scrisoarea dă închinarea *Grămmăticii*, să mi-o trimiți; poți să o și copiarisești.

XIII

Ïubitul mieu!

Toate după cum mi-ai zis am urmat, dînd și scrisoarea. S'au întămplat și cu dumnealui vistierul a avea vorbă pă negîndite, văzîndu-l foarte supărat asupră-ți și tocmai după ce ișăse dă la înnălțimea sa. Să vede că l-au fost umflat unii alții dă aci, prin

---

[1] Beizadea Costache Caragea, fiul cel mai mare al lui Vodă Caragea.

[2] Scrisoarea la Academia Romînă, *ms.* 220, f. 1—2. Publicată întîi de N. Iorga în *Revista Istorică*, V (1919), p. 195—197. O copie chirilică, din prima jumătate a veacului al XIX-lea, la Academia Romînă, *ms.* 421, f. 54—55: «Epistolă către nepotul său, marele logofăt Iancu Văcărescu». E, însă, numai jumătate, pînă la pasajul: «Iți scriu cu inima dăşchisă...», iar de acolo, copistul adaugă: «urmează reflexii politice asupra stării de atunci a principatelor romîne, despre amorțirea și neunirea Romînilor, despre relațiile lor politice către celelalte puteri ce-i împresoară, cu băgări de seamă asupra Congresului de la Viena». Cum vedem, spre a da un caracter general și pronunțat patriotic acestei scrisori, deși, în realitate, patriotismul ei e pur personal, văcărește an — dacă se poate spune —, copistul nu se dă în lături să inventeze.

www.dacoromanica.ro

niscareva scrisori. Dar cu toate că l-am scos oareşce din idei, zicîndu-i că cu cuvînt s'au făcut poprirea tahrilului [1] banilor (căci pentru aceasta să arată mai supărat, arătînd că Clinceanul [2] au trimis bani în vistierie, şi că vistieria să supără cînd nu priimeşte bani) şi că dumneata încă dă duminecă ai pornit pentru bani şi că socotesc că în trei sau patru zile trimiţi bani la vistierie, n'am putut face nimic, pentrucă apucaseră dă să făcuseră scrisorile ce ţi s'au trimis.

Pă înnălţimea sa îl aţăţase foarte, dar, slavă norocului, s'au întămplat nişte prieteni dă ĭ-au zis adăvărul! Am mers după acestea şi am dat raport unde ştii, şi au răspuns că nu e nimic, ca cum mi-ar fi zis că le îndreptează toate. Ci dumneata nu înceta dă a corespondarisi şi, uniori, priimeşte a mă însărcina şi pă mine la căte o treabă, sau a zice, sau a face. Duhurile acelor doi oameni ce ştii mi s'au părut înduplecate a te ajuta. Am aflat că, afară dintr'acei doi, mai este şi alte asemenĭa. Am fost întrebat dă la cel cu scrisoarea, cum o să petreci cu M. [3]. Ĭ-am zis că: « bine m'ai întrebat, cu ce cuvînt »? Ĭ-am zis că pentru dînsul mi-au mai zis: « *καίτοι ἐκεῖνος δὲν εἶναι εὐγενής* ! [4]

Ĭ-am răspuns că şi între aceĭa să fac pricini, dar că cuvîntu ce ĭ-am zis mai întăi, acela le face bune; au început a zîmbi. Am săvărşăt dă acestea!

Trimite bani cum mai în grabă la vistierie. Scrie ce faci. Logofătul Samurcaş [5] mi-au zis să-ţi scriu, cînd ĭ-am zis că eşti cam zaif: *νὰ φάῃ λοκμάδες*! » [6].

Dă-i răspuns lui cum îi şti, dar dă la mine află că sînt al dumitale ĭubitor şi prieten,

Nicolae Văcărescu.

'816, Ĭulie 2, Băneasa [7].

---

[1] Tahrir, tacrir = poruncă, ordin, raport.

[2] Răducan Clinceanu.

[3] Mihăiţă Filipescu, clucer.

[4] *Traducere :* Deşi acela nu este nobil.

[5] Logofătul Constantin Samurcaş.

[6] *Traducere :* Să mînînce gogoşi (locmale)!

[7] Casele de la Băneasa au fost isprăvite de Ienăchiţă Văcărescu şi soţia sa Ecaterina, la 1792. In anul 1845 au fost reparate de Bibescu-Vodă,

www.dacoromanica.ro

[*Adresa :*] Cinstitului şi mie prea ĭubitului nepot, dumnealui căminarului Ĭanco Văcărescu, ispravnic ot sud Dîmboviţă, cu frăţească dragoste, la Tărgovişte.

[*P.S.*] Mă rog să să trimiţă această scrisorică la căminarul Văcărescu ot Tărgovişte.

[*Pecete de ceară roşie, cu iniţialele latine: N.V.*]

XIV

Doritul mieu Ĭanco!

Te superi, oare, de multele mele scrisori? Dar eu, nu poţi face chibzuire, cum doresc pă ale tale! Nu ţ'aş fi scris acum, de nu aş fi fost silit de o ştire noao şi nu prea cu noimă bună. Cercetaĭu astăzi pă un prost, de dumneata, şi într'un cuvînt, fără dă leac ţirimonii, îmi spuse că nu sînt mulţămiţi dă dumneata p'acii, pentru că dormi mult, pentru că pînă a te găti faci multe ceasuri, că nu vrei [1] a scoate pricinile înnaintĭa dumitale şi, mai la urmă, că ţii pricinile căte doao şi trei zile, fără a le cerceta.

Dă sînt adevărate, nu poču şti, poate (şi la idea mea este fără îndoĭală) să fie mincĭuni. Dar, judică dumneata, dă să cuvine p'aici să să auză acestea dă un ispravnic nou, şi mai ales de un Văcărescu! [2].

Ĭanculeţule, ĭarăş te rog, rădică acest fel de pricini din gurile bărfitorilor, că ştii că, firește, noi sîntem orînduiţi să avem mulţi neprieteni. Arată tot înprotivă, ca să nu mai aibă ce să zică. Mă ĭartă dă mă întinz, judecînd că nu vine dă duşmănie aceasta.

---

logodit atunci cu Maria sau Mariţa Văcărescu, fata lui Nicolae Văcărescu. Apoi, în 1847, Bibescu-Vodă, începe clădirea unui palat în faţa patriarhalei case a Văcăreştilor (din care astăzi nu mai există decît pivniţa şi biserica, altădată paraclisul caselor). Dar şi palatul început de Bibescu-Vodă a rămas neisprăvit, din pricina revoluţiei de la 1848, şi poate fi văzut şi astăzi, în ruine (Cf. Virg. Drăghiceanu, *Palatul lui Bibescu-Vodă de la Băneasa* în *Bul. Com. Mon. Ist.*, 1914 (VII), p. 174—179).

[1] In text « vei ».

[2] Erau doi ispravnici în fiece judeţ.

www.dacoromanica.ro

Am auzit că clucer Mihăiță [1] nu voește a veni acii; dă este adevăr, nu știu. Atăt numai știu că sînt,

Ĭulie 6 [2].

al dumitale cel știut,

N.

[*Adresa :*] Cinstitului dumnealui căminar Ĭanco Văcărescul, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste.

[*Pecete de ceară roșie, romboidală, cu inițiale latine: N. V.*]

XV

Ĭubitule!

"*Ε, διαβολεμένος εἶσαι!*» [3] ț'ar fi zis un grec, dă te-ar fi văzut, sau dă ț'ar fi scris ca mine acum. Ce, ai gîndit, poate, că nu o să aflu, sau ai gîndit că n'are cine 'm spune; și pentru c'ai venit nici un minut măcar, în trecătoare, pă mititica Marița [4] n'ai vrut să o vezi, temîndu-te nu dă dînsa, nici dă cumnată-tău, dar dă mulțimea ceilaltă din casă. Dar, în

---

[1] Clucerul Mihăiță Filipescu.

[2] Data (anul 1816) dedusă după scrisoarea precedentă.

[3] *Traducere :* Ei, al dracului mai ești!

[4] Născută în 1815, «singura fiică și moștenitoare a răposatului dvornicului Nicolae Văcărescu și a fiicii mele Alexandra, au venit în vîrsta cea pravilnică de căsătorie, și văzînd că fiica mea Alexandra, maica numitei nepoată-mi, nu au îngrijit a o căsători pînă la această vîrstă, peste nouăsprezece ani fiind, nici să îndupleca... de a o lăsa a merge spre cununie cu acel ce încă de doi ani (zic cu domnu marele spătar Costandin Dimitriu Ghica) l-au ales toate rudele,... și s'au învoit tineri la plăcere și la iubire sufletească...

«Drept aceia, sfînta datorie avînd, ca un părinte al fii-mi și moș al numiti nepoată-mi Maria,... îi dau din tot sufletul mieu blagoslovenie a să uni în căsătorie». Invoire semnată în 1834 de: Grigorie Băleanu, Emanoil Băleanu, Nicolae Băleanu, Manolache Florescu, Mihail Cornescu, Costandin Cornescu (Arhivele Statului, *Administrative noi*, dos. 7927/1834, albastru).

Marița sau Marițica se va mărita a doua oară cu Gheorghe Dimitrie Bibescu Voevod.

www.dacoromanica.ro

singurătatĭa Bănesii, dă cine ț'au fost teamă? Sau dă unchĭul tă[u], sau dă mătușă-ta?

Eri am fost la Mariţa [1], și îmi spunĭa că au aflat că ai fost aici, și înțelegînd sau bănuind pricina pentru care ai fost ascuns în noaptĭa ce ai fost aici, s'au înduplecat dă cele ce i-am zis, a crede că n'ai fost. Dar altă dată să [2] știi că nu fac așa, dă n'ai trece p'aici.

Ĭancuță, trimiț pă Gheorghe acii, pentru a-m porni niște pari ce am în Băleni și niște fîn dă la vie, dă s'au cosit. Te rog, fii mînă dă ajutor cînd va arăta că are trebuință.

5 August '816.

Sînt tot acela fără schimbare ĭubĭtorĭu,

N.

[*P.S.*] Am auzit că te-ai apucat a drege și a preface; căt m'am bucurat!

[*Adresa :*] Prea ĭubitului și mult doritului mieu nepot, dumnealui cinstitului căminar și ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste.

XVI

Ĭubitul mieu!

Înțeleg că ț'e lene a-m scrie, și cînd ai prilej! S'ar cuveni a scrie multe asupra aceștii pricini, dar mă hotărăscu a întreba numai dă petrecere-ți d'acii și a te înștiința că-ți scriu din Băneasa, unde am sosit slab dă friguri și bubos pă la gură, din care pricină nu-ți scriu sărutări, fiindu-mi mie chear greață dă mine.

Nu m'am putut duce în București, să mai văz pă Mariţa după ce au născut pă fiul său. Am aflat, însă, că din oarecare greșală au fost aproape să piarză copilul, și că și Mariții nu ĭ-au fost bine [3]. Mulțămești-te, însă, că toate acestea sînt trecute.

---

[1] Maria, sora lui Iancu Văcărescu, măritată cu Constantin Bălăceanu.

[2] In text, «dă».

[3] Mariţa Bălăceanca, sora lui Iancu Văcărescu.

www.dacoromanica.ro

Ce alt să-ți mai scriu, nu știu; mor dă drag să-ți scriu, dar ce? Muște pă părete, știu că ți să pleacă dă dînsele. Deci săvîrșăscu după obiceĭu, arătîndu-ți că-ți sînt

ĭubit frate și credinčoasă slugă,

N.,

cel ce-ți scrie cu a sa mînă.

11 Septemvrie '816, Băneasa.

[*P.S.*] Zi, te rog foarte, frățeștile mele închinăčuni tovarășului dumitale și mie ĭubitului frate [1]. Este dă prisos a-ți cere ertăčune dă o osteneală ca aceasta, ce sînt bine încredințat că nu ți-e sarcină.

[*Adresa:*] Prea cinstitului și mie ca un frate ĭubit și dorit, dumnealui căminarului Ĭanco Văcărescul, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste.

XVII

Ĭubitule și doritule mieu!

Și dă nu vei priimi pînă diseară o scrisoare și cu alta înnăuntru [2], dar mĭine sau poimĭine negreșăt priimești acel răspuns, dă la acel căruĭa ai scris. Vezi, deci, și luînd bine seama, te poartă; a acestui neomenit obrăznicie o văz, și nu mă turbur, știind că este neomenit. Dă dumneata numai mă mir, di ce să fii învrăjbit cu Mihăiță [3]; acest om, la părerea mea (nu știu cum s'au părut la a dumitale) este harnec vrăjmaș čocoilor și într'adăvăr prieten celor dă neam. Această știre nu că să află în știrile ce o să ei, dar sînt havadișuri [4] în București, pîn gurile unora și altora.

Deci, urmează a mă mira cum dă te-ai stricat, cînd firea lui Mihăiță este astfel, și te-așĭ sfătui să te înpaci cu dînsul, fiindcă din fire ai mijloace să te porți cu lumea fără dă a te învrăjbi cu cinevaș, și mai ales cu un om care, fără alt, este om cu simțire și haracter. Căt pentru Ĭamandi, dumneata și știi și ai mijloace

[1] Clucerul Mihăiță Filipescu, ispravnic al jud. Dîmbovița, împreună cu Iancu Văcărescu.

[2] Urmează cuvîntul «a s t ă z i», șters.

[3] Clucerul Mihăiță Filipescu.

[4] Svonuri, noutăți.

www.dacoromanica.ro

dă a-l înțelepți, și urmează; află numai că este om al Belului, și te poartă cu înțălepčuniа ce să cuvine, ca să nu te strici cu dînsul [1].

Cu Mihăiță, părerea mea este, frate, a te înpăca, atăt pentru ca să aibi pă acel neomenit în rispect, căt și pentru alte pricini ce să pot auzi p'aici, și el le poate face a fi drept nimic, și mai ales pentru ca să nu dai multă pricină lumii.

Eu, prin mijlocul omului ce-mi scriai, făcusem ca să vie o scrisoare cu înputeačuni sameșului. Venirea sa aici au făcut alte lucruri, care nu face trebuință a ți le mai scrie, pentru că o să le vezi, Atăt numai te rog ca, văzîndu-le, să te porți cu finița [2] ce să cuvine, încăt să suppui pă acel čocoĭu.

Ai noștri toți sînt sînătoși, au fost la mine alaltăeri toți, bezi copilul din fași. Noi ĭarăș ne aflăm sînătoși. Marița mea îți sărută mîinile [3].

'816, Octomvrie 3.

Sînt al dumitale, ĭubitul și ĭubitorĭul frate și slugă,

N.

[*P.S.*] Socotesc că ar fi dă trebuință să mai vii într'o noapte, pentru a vorbi cu M.B. [4] prin graĭu, și cu alți, căte cu condeĭu nu poți arăta.

N.

[*Adresa :*] Cinstitului și mie ca un frate ĭubit și dorit, dumnealui căminarului Ĭanco Văcărescul, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste.

[*Pecete de ceară roșie, cu inițialele latine: N.V.*]

[1] Slugerul Iamandi, sameș și cumpărător prin silnicie al moșiilor Bezdead și Țîța, pentru logofătul Ștefan Belu (Vezi mai departe, nr. XLII). Despre acest sluger Iamandi e vorba, de sigur, la începutul acestei scrisori.

[2] Fineța.

[3] Marița sau Maria Văcărescu, viitoarea soție a spătarului Constantin Ghica și, în a doua căsătorie, a lui Bibescu Vodă. Iancu Văcărescu îi închină cîteva strofe, pentru ca mai tîrziu, cînd Mariță ajunge soția lui Bibescu Vodă, să-i închine ei și lui vodă mai multe poezii, publicate în ediția poeziilor de la 1848. Versurile dedicate *copilului* sînt inedite și le reproducem mai departe (nr. XL).

[4] Manolache Bălăceanu (?).

www.dacoromanica.ro

XVIII

Ĭubitule!

Socotesc că vei fi priimit scrisoarea ce cu Gheorghe ț'am trimis eri. Nu te prinză mirare dă nu ai priimit scrisoarea ce te încredințam că o să ți să trimiță, fiindcă și pînă astăzi nu s'au găsit ocazion să ți să trimiță, și este gata a să porni cînd să va ivi prilej.

Mihalache, logofătul mieu, are o prigonire dă a să judeca cu unu d'acii. Face trebuință dă a știe dumneata că cu mare nevoe l-am lăsat a veni, pentru căci are multe trebi aici. Deci, rog pă dumneata ca, cu un ceas mai înnainte să i să săvîrșască, prin ajutorul dumitale, treaba, ca să poată veni într'o zî[1], pă mîni, după cum mi s'au făgăduit.

'816, Octomvrie 5.

Sînt al dumitale cel dator și făgăduit ĭubitor unchĭu,
Nicolae Văcărescu.

[*Adresa:*] Cinstitului și mie ĭubit și dorit foarte, dumnealui căminarului Ĭanco Văcărescul, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste, la Tărgoviște.

[*Pecete ovală de ceară roșie, cu o gemă antică: Vesta la altar.*]

XIX

Ĭubitul și doritul mieu!

Și cum s'ar putĭa să nu fiu mulțămit dă scrisoarea dumitale, cînd ai pierdut scumpele minute în care ai fi putut fi cu Marița! Atăt dă nesimțitor nu poču fi. Deci, cu mare mulțămită îți răspunz și, răspunzînd, voĭu a te mai pune în osteneală a-m mai scrie, ce mai faci și cum petreci, punt în care nu pocĭu avea delicatețа a te lăsa în odihnă și mai ales, povățuit fiind dă dînsul, a cere strașnec și fără pregetare răspunsul ce să cuvine.

Aș vrea, după aceste, a-ți mai scrie cevaș. Fiind, însă, că nu am, mă hotărăsc într'aceste, într'adăvîr fiind acela carele eu ca

[1] In text «s î».

www.dacoromanica.ro

un însuți dumneata, cerîndu-l și rîvnindu-l, am tot privileghiul de a mă numi

al dumitale ĭubit și dă dumneata ĭubitor, unchĭu și slugă,

N.

13 Noemvrie '816.

[*Adresa :*] Cinstitului și mie doritului nepot, dumnealui căminarului Ĭanco Văcărescului, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste, la Târgoviște.

[*Pe o bucată de hîrtie aparte :*]

Unul dintre slujitorii dumitale are un cal vănăt, care să potrivește cu unul dintr'ai miei. Au vrut și Mihalache să-l ĭa și nu știu dă ce nu s'au învoit.

Deci, vrînd a trimite între alte cărți dă ale maslahatului [1] și mie vr'un răspuns, trimite-m pe acel slujitor, cu calul înpreună.

XX

Ĭubitul mieu Ĭanco!

Ačastă fămee ce dă dumitale scrisorica mea este, înpreună cu fii-său, scutelnică a mea bună, rămasă după moartea bărbată-său; și la așezămînt tot așa s'au găsit și au rămas, dar, din multa băgare dă seamă a așezămîntarului celui mare și ispravnicatului, nu i s'au dat pecetluit [2]. Deci, pentru buna dumitale încredințare, te înștiințez printr'aceasta.

Răspuns deosebit, la cele ce-m scriai, nu ț'am dat, fiindcă te aștept și doresc să te văz și să-ți vorbesc personalmente.

'816, Noemvrie 22.

Al dumitale fierbinte ĭubitor și slugă,

Nicolae Văcărescu.

[*Adresa:*] Cinstitului și mie dorit și ĭubit nepot, dumnealui căminarului Ĭanco Văcărescului, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste.

[1] Maslahat = afacere, chestiune, caz (turcește).

[2] Pecetluit = adeverință, uneori imprimată ca formular și complectată apoi, prevăzută cu pecetea domnească, de unde și numele.

www.dacoromanica.ro

XXI

Ĭubitule mieu nepot!

Am socotit dă eri să viu în Tărgoviște, dar nefiind încredințat dă ai sosit sau nu, ĭarăș mi s'au amorțit pohta. Deci, acum voĭu veni negreșăt, cu toate că gîndeam că vei trece p'aici, sau că vei veni la zboru [1].

Sînt obidit, aceasta e adăvărată, pentru doao: una este, că întru adevăr dă mult n'am vorbit, și nu știu dă ce, cînd ești încredințat dă haractirul mieu; al doi[lea], multele plecăčuni dă slugă ce-m scrii, mă înpovărază și mă înpofilează tare. Apoi dă ce să nu strig: sînt obidit! Dumneata știi la cine scrii, eu cunosc pă cel ce-m scrie. Deci, dă ce ne tratarisim parcă am fi fiteșcare din noi adușĭ de la polurile cele opuze? Așteptam dă mult această vreme dorită; o văzuĭu sosită; aș vrea să mor, ca să nu mi să întămple ĭarăș vre o întămplare aidoma cu aceasta ce o văz în minutul cel după urmă.

Nu te mira dă auzi aceasta: știi lucrarea ce poate face un cuvînt al dumitale în sufletul mieu, știi și puterea ce ai asupră-mi! Mie mi să cade a mă cĭuda, neștiind rezonul ce te-au silit să uiți slăbičuniа mea, ce nu mă tem, nici mă rușinez a o mărturisi și celor nesimțitoare, fiind bine întemeĭată și cu cuvînt.

Socră-mieu [2] îm răspunse, la cele ce ĭ-am spus dăspre partĭa dumitale, închinăčunele cuviinčoase, și că așteaptă pă dumneata mîine, pentru a eglendisi [3] la zborĭu vre o doao trei zile, și că aceasta este cea mai dintăĭu rugăčune. Deci, și eu aștept de la

---

[1] Hram.

[2] Nicolae Văcărescu este căsătorit cu Alexandra sau Luxandra, fata lui Grigorie Băleanu.

[3] « A eglendisi la sbor » = a petrece la hram, și anume la hramul bisericii din curtea caselor de la Băneasa, ale lui Nicolae Văcărescu. Biserica fusese începută de Ecaterina Văcărescu și isprăvită de Ianache Văcărescu și soția sa Ecaterina, la 1792, ca paraclis al caselor Văcărești lor. Hramul era Sf. Nicolae de la Miralichia, la 6 Decemvrie, cînd își sărbătorea onomastica și Nicolae Văcărescu (Pentru biserică și inscripția pisaniei, cf. Virg. Drăghiceanu, *Palatul lui Bibescu de la Băneasa*, în *Bul. Com. Mon. Ist.*, 1914 (VII), p. 175—176).

www.dacoromanica.ro

dumneata curat răspuns, mîine, de poți veni sau ba. Luța te sărută dulce [1], și cei din familie pă rînd fiteșcare îți trimite închinăčuni [2].

Sînt al dumitale ĭubit și ĭubitor unchĭu,

N.

[*P.S.*] Și Cherchireul îți trimite închinăčuni plecate [3].

[*Adresa:*] Cinstitului și al mieu ĭubit nepot, dumnealui biv vel căminar Ĭanco Văcărescul, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste, la Tărgoviște!

XXII

Cu frățească dragoste mă închin dumitale!

Aducătorul aceștii scrisori aflînd, sau chear din semne pricepînd, că mă ĭubești, veni, și cu îndrăzneală și fără îndoĭală fiind, mi-au cerut cătră dumneata o scrisoare, prin care îm zise să cer dă la dumneata un ajutor, spre a-ș scoate datoriile ce pă la unii alții are.

Deci, văzînd și eu că cererea sa nu este fără cale și cuviință, nu numai scriu, ci, rugînd, îndemnu pă dumneata la aceasta, arătînd că ai datorie la faceri dă bine, pentru multe ce și a ți le mai aduce aminte este dă prisos. Atăt numai voĭu a mai arăta

---

[1] Luța, Luxandra, Alexandra, soția lui Nicolae Văcărescu.

[2] Data: 1816, Decemvrie, dedusă după titulatura « biv vel căminar », care apare la începutul lui Decemvrie 1816, spre a fi înlocuită cu cea de « căminar », chiar în cursul aceleiași luni.

[3] Cherchireul, din Cherchira, capitala insulei Corfu (*Κέρκυρα*). Acesta era numele unui dascăl: « vestitul Kirkireu de soioasă memorie, care crescuse pe banul Manolache Băleanu și l-a dădăcit pînă la moarte », spune Ion Ghica (*Scrieri*, III, ed. Haneș; București, 1914, p. 163—164, 165). Numele întreg al lui Cherchireu este: « *Ὁ σοφολογιώτατος Ἰωάννης Μαυρομάτης Κερκυραῖος* ». Așa îl găsim în « *Χειρόγραφον ἐκ τῆς Ἁγίας Ἑλένης. Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μετὰ ὑποσημειώσεων ἐκδοθέν ὑπὸ Σκουφοῦ.* München, 1818. Intre prenumeranții de la finele volumului, unde figurează căminarul Iancu Văcărescu cu 3 volume, și căminarul Nicolae Văcărescu cu 4 volume, Cherchireul e trecut cu titlul de mai sus, fără indicația numărului de volume.

www.dacoromanica.ro

dumitale că, pă lîngă toate cele mai sus coprinse, că făcînd hatărul celui ce-ți scrie, îl îndatorezi.

'816, Dichemvrie 17.

Sînt al dumitale ca un frate și pururea slugă,

Nicolae Văcărescu.

[*Adresa :*] Cinstitului și mie doritului și ĭubitului nepot, dumnealui biv vel căminar Ĭanco Văcărescului, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste, la Tărgoviște.

XXIII

Ĭubitul mieu Ĭanco!

Ĭată că și eu, din așternut și din ghiarăle boalei, îți răspunz. Eri mi-au fost bine, dar răcind și mîncînd nebunește, sînt supt a ei stăpînire acum. Priimește-ți răspunsul ce-m mi-ai trimis la scrisoarea mea și fii încredințat că al mieu piept știe și poate să ție taine [1].

Pentru sare ț'am scris cu într'adins om al mieu. N'am putut face mai mult.

19 Dichemvrie '816.

Al tău ĭubitor,

N.

[*Adresa:*] Cinstitului și mie ĭubitului nepot, dumnealui căminarului Ĭanco Văcărescului, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste, la Tărgoviște.

[*Pecete de ceară roșie, rotundă, cu două personage cari sprijină armele Văcărești lor*].

XXIV

Frate ĭubite!

Dă ai priimit scrisoarea mea, ce cu Toma Boșneagu ț'am trimis-o, nu știu; atăt numai socotesc, că lucrurile ce nu să cer

[1] De sigur, în legătură cu scrisoarea lui Nicolae Văcărescu de la 3 Octomvrie 1816, privitoare la samavolniciile logofătului Ștefan Belu, pentru cumpărarea moșiilor Țița și Bezdeadul (jud. Prahova). Vezi scrisoarea amintită (XVII) cu notele respective, precum și nr. XLI—XLII.

www.dacoromanica.ro

a să face dăgrabu, și dă să fac peste punt, tot sînt priimite. Deci, ĭată că pentru zioa dă eri, astăzi îți urez dă bine, pohtindu-ți căte sînt bune și-ți plac [1].

Fii și dumneata astfel pentru mine, și fii încredințat că nu încetez dă a-ți fi cu fierbințeală,

'817, Ghenarie 7.

ĭubitor frate, prieten și la ce pocĭu slugă,

N.

[*Adresa:*] Ĭubitului mieu nepot și frate cu înfierbințeală, Ĭanco Văcărescul, cu toată cuviinčoasa dragoste, la Tărgoviște.

[*Pecete de ceară roșie, cu armele Văcăreștilor: două personaje susțin un scut.*]

XXV

Ĭubitule!

Sînt fericit astăună dată că, ori unde merg, găsesc ocazion să-ți scriu, și sînt mai fericit cînd scriu. Știi ce am, însă, a-ți zice? Nimic alt, fără numai că dă la unii auzĭu laude pentru tine, și povestirea lor m'au făcut să mă aprinz și mai mult a veni la tine. Dar nu pocĭu!

Pentru căte știi că nădăjduesc (cu toate că să aude că idea s'au schimbat) și pentru vr'o doao judecăți ce mai am, mă mulțămesc, dar, foarte că-ți scriu și că pocĭu (slavă celui ce au născocit slova) prin scrisori să mai poftoresc [2] și să înprospetez dulcele cuvînt « te iubesc » și cel mai dulce « ĭubește »

pă al tău ĭubitor frate și prieten cu fierbințeală,

N.

'817, Ghenarie 15.

Din odaĭa Mariții noastre cei mari.

[*Adresa:*] Ĭubitului Ĭanco Văcărescului.

---

[1] De Sf. Ioan Botezătorul, patronul lui Iancu Văcărescu.

[2] Să mai repet.

www.dacoromanica.ro

XXVI

Ĭubitul mieu!

Ĭată, pă scurt și eu îți răspunz că sînt cam bolnav. Pentru pricina știută, am zis omului ce știi, să cerceteze. Ĭ-am vorbit și dă ceilaltă treabă ce mai pă urmă ț'am scris. Din căte te-am rugat prin scrisoarea dă mai în urmă, chibzuesc că vei fi făcut cercetarea cuviinčoasă, vei fi dat și porunca pentru vierĭu.

Acest om, prin care îți trimiț scrisoarea aceasta, este al casii noastre din vechime, și mi-au rămas acum mie dă moștenire întrebuințarea sa. Este și omenirii dă ajutor, cu oarecare meșteșugel ce are, a vindeca frînturi dă oase și scrînteli; deci are și o carte domnească, prin care i să dă să aibă scutelnic un om fără pricină, pă carele găsindu-l, ceru dă la mine rugăčuni cătră dumneata, carele te roagă să i să facă cînd nu-ți va fi spre nevoire, sau...

Sînt al dumitale ĭubitul și ĭubitorul frate, prieten, slugă,

Nicolae Văcărescu.

'817, Martie 18.

[*P.S.*] Cibucul Zaharii s'au dat după orînduire[1]. Pă arhon l-am căutat în vre o patru rînduri, tot pă afară lipsește, și cu toate că [am] zis să-i zică să vie, încă nu l-am văzut. Să vede că nu s'au mai întors.

[*Adresa:*] Cinstitului și mie ĭubitului nepot, dumnealui căminarului Ĭancul Văcărescul, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste.

[*Pecete de ceară roșie, cu inițiale latine: N.V.*]

XXVII

Mult ĭubitule![2]

Am trimis omul dumitale unde să cuvenĭa a cerceta, înpreună cu omul mieu, dar nu s'au putut nimic găsi; au rămas numai

[1] Zaharia este dascălul care l-a însoțit pe Iancu Văcărescu la Viena, la studii, în 1804, de unde se întorcea în 1810 (Cf. N. Iorga, *Istoria literaturii romîne în secolul al XVIII-lea (1688—1821)*. Bucureşti, 1901, vol. II, p. 44; vezi şi fine, p. 53: Observaţii, adaose şi îndreptări).

[2] Data dedusă după scrisoarea precedentă: 1817, Martie.

www.dacoromanica.ro

ca vericînd va găsi polcovnicul la dînșii vre un lucru cât de mic, să-l arate (de se va găsi, însă).

Cât pentru venirea dumitale, aflînd din scrisoare, chibzuesc că va fi venit leliţa, căci aminteri, cum ai fi lăsat copilele singure? Deci, dă va fi venit, spune-i plecăcĭuni, sărutări de mîini, iproci [1]. Copilele le sărut dulce în ochișori și în guriţe.

Eri n'am prins nimic, ĭar ploaĭa m'au muĭat pînă la pieptarĭu.

In zioa Paștilor.

Sluga dumitale,

N.

XXVIII

Ĭubite frate!

Ĭată Ghiţă, îl trimiţu păntru var. Fă cum știi cu dînsul, și mă îndatorează făcînd vîrfu cu aceasta la celelalte îndatoriri. Adu-ți aminte și pentru cheresteaoa ce te-am mai rugat.

P'aici toți sînt sînătoși, ai noștri. Păntru pricina Zaharii, află dă la chear Ghiţă ce s'au întămplat și ce răspuns au luat a doaozi, cînd au mai mers. Eu, însă, neavînd voe să dau mai mult, nu am cutezat a o face, cu toate că dă la chir Zaharia aveam voe păntru vreo cincizeci talere, dar, dă la acel ce era a-i răspunde, nu o aveam. Deci, scrie-m cum să urmez.

Păntru unchĭul sau păntru N...., încă nimic [2]. Toate pietrile ce am fost prin putinţă, le-am mișcat, dar mi[-i] teamă, după semne, că în zadar, sau păntru foarte puţin lucru, păntru amăgirea ochilor numai. E! Dă am fi fostu unul din noi, atunci vei fi văzutu. Păntru S..P.. [3] s'au făcut o scrisoare, cerîndu-i-să bani, sau însuși să vie. Cele ce mi-ai zis să le zic unchĭului păntru dumneata, le-am zis thiţii [4], rugîndu-o să mijlocească, și mai ales cînd pă frate-mieu nu pot să-l ajute acum, au tot cuvîntul

[1] Și celelalte.

[2] Unchiul sau N. este Nicolae Văcărescu (?).

[3] Poate stolnicul Petrache, tovarăș cu Iancu Văcărescu la isprăvnicia jud. Dîmboviţa, după înlocuirea clucerului Mihăiţă Filipescu.

[4] Unchiul este banul Barbu Văcărescu, iar Thiţa este fiica acestuia.

www.dacoromanica.ro

la aceastălaltă. Le-aș fi zis dumnealui încă și mai multe, dar m'am bine încredințatu că nici puține nu poate auzi acum, ba încă, că și din câte știa, vrînd a să ușura, le-au dat a să îngropa pântru vre o cătăva vreme, în malurile fîntânii Lethei, luînd drept mare afront dojinirea ce-i înfricoșază pă...

'817, Iunie 8.

Sînt al tău fierbinte iubitor,

N.

[*P.S.*] Aleco au zis că numai să poată să fie aici, vine și acii cu noi. Pă dumnealui Zaharia [1] îl ducu Marți. Măria sa Beizade [2] eri zicea că o să plece la Čorogîrla, unde și eu o să merg mîine, spre închinăčuniа mării sale.

[*Adresa:*] Cinstitului și mie iubitului nepot, dumnealui căminarului Ianco Văcărescului, ispravnic ot sud Dîmboviță, cu frățească dragoste.

[*Pecete de ceară roşie, cu iniţiale latine: N.V.*]

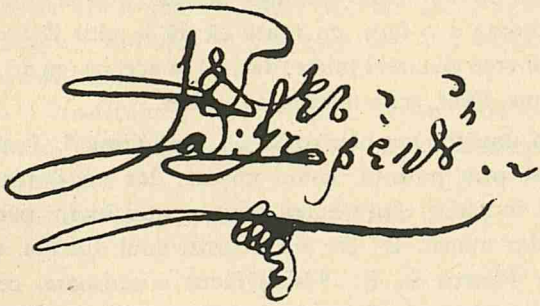

Semnătura lui Ianache Văcărescul, la 1791.
Să se compare cu semnătura lui Iancu Văcărescu, din 1847 (p. 60).

[1] Dascălul Zaharia.

[2] Beizadea Costache Caragea, fiul lui Vodă Caragea. Reputația de care se bucura nu prea era strălucită (Cf. Ion Ghica, *Scrieri*, III, ed. Haneș, Bucureşti, 1914, p. 42, 45).

www.dacoromanica.ro

SCRISORI FĂRĂ DATĂ

XXIX

Sărutînd mîini cu toată plecăciunea!

Ieri și duminecă, după cele ce Felice îm spusese, te-am așteptat, dar întru zadar, căci astfel îm este sorțu la fericiri. Astăzi nu te aștept, căci vremea nu-m dă voe, dar venind Felice ca să-m aducă pă dohtoru la Văcărești, nu lipsesc, după datorie și orîndu'ală, să cercetez cum să află stăpîni miei — coprind într'aceste și pă Nenea Mihălescu [1].

Și mă rog, pă lîngă fericită și mie de mare preț starea sănătăți dumneavoastră, să mă înștiințezi, neiculiță, de ai vre o novelă interesantă de la București [2]. Eu încă am treabă aici, nu plec.

Și rămîiu al dumitale prea plecat,

Ĭanco Văcărescu.

XXX

Ĭubitule, dragule!

Eu eri n'am putut să te văz, fiind frățini-mieu foarte greu. Nici azi nu poču, fiindcă dohtorul pleacă. Vino, dar, să te văz,

---

[1] Scarlat Mihalescu.

[2] In text « Vucureşti », după forma greacă.

www.dacoromanica.ro

de poți, fiindcă am și să-ți vorbesc. Ĭar de nu poți, viu eu mîine.

Al tău iubit și libovesc și curat prieten,
Nicolae Văcărescu.

[*Adresa :*] Dulcelui mieu și mult dorit Ĭanco Văcărescul, cu toată dragostea.

[*Pecete inelară, ovală, de ceară roșie, avînd gravat V latin.*]

XXXI

Dulcele mieu Ĭanco!

Cu libov am priimit,
Cu toate că sînt mîhnit,
Dulcele tău răvășăl.

Că ești bine, am priceput,
Din ceasul ce-am început
Să-l citesc, și nu mă 'nșăl.

Dar mîhnirea nu m'e mică,
Ci 'npreunată cu frică,
Pentru Gheorgo că-i bolnav.

Este bolnav de lingoare,
Mîini, picere, trup îl doare,
Și nasul că e gîngav.

Să te văzu, că mult dorescu,
Și să viu, că mult pohtescu,
N'o ascunz, dar nici nu poč!

Că te-aștept cu veselie,
Braț deșchis și bucurie,
S'o tac, în zadar, nu poč!

N.

[*Adresa :*] Ĭubitului mieu și mult dorit nepot, dumnealui Ĭanco Văcărescul, noru-mi cea iubită mie, cu mult libov și dragoste să să dea.

[*Pecete inelară ovală, de ceară roșie, cu V latin.*]

www.dacoromanica.ro

XXXII

Cu căzută plecăčune închinându-mă, sărut prea cinstită mănușița dumitale!

Turburată era viïața mea, când am priimit hărtiuța cea scrisă de dumneata; din pricina boali, că în 30 dă zile nu am știut ce să face în lume. Ĭar acum, slavă Domnului, sănt mai binișor și mă simțu că să întărescu puterile întru mine și au început a mi să umfla pantalonii dinnainte.

Eu lumea în pace nu o las, că ĭa pă mine mă supără. Și rând tinerilor nu voĭu da, că încă grindeĭul mieu n'au albit, ci este negru ca un samur dă Moca! Zi haiducului Aleco să-m trimiță pă omul cel știut, și îl încredințez că nu va mai dori de pământul de aciïa, ci i să va părea Drajna, Paris și alte prea frumoase locuri înpărătești.

Pă Dafinica am părăsit-o, că i s'au spart traista dinnainte. Am alta acum, numele Vitorița, care este dăparte Dafina dă ačasta, și pentru ačasta poți să-m faci jurământ că-m ești vrăjmaș. Insă zicu și ačasta: dă simții putere întru dumneata, a ținea cu mine la duelu, că eu sănt hotărăt să-m pierzu viïața pentru acest obrăjălu!

Pentru prașila pe[pe]nilor au fost sunet și auzire, ĭar acum văz că ĭ-au lăsat să să coacă neprășiții; dar până când, nu știu. Ačasta văz, că cele slabe au înghițit pă cele grase.

Eu țiu amândoă măestriile: și vănătoriïa de cele tărătoare pre pământ, căt și dă cele zburătoare prin văzduh, și dă peștii apelor. Dă te ține cureaoa, fă-le; ĭar de nu, taci!

Și cu toată plecăciunea sănt prea plecatul dumitale, slugă,

Cel știut [1].

XXXIII

Ĭubitule și mult doritule!

Aș fi fost gata să zbor, să vă viu spre întâmpinare; vreme nu am acum. Nu pomenesc dă zaifläc, că nici boala nu mă supune

[1] Adică Nicolae Văcărescu.

www.dacoromanica.ro

la astfel de punt. Mîine sînt al vostru, fără alt. Sărută de multe ori și dulce fetile, ca să fie zicere înainte a sărutărilor mele de mîine.

9 April.

Sînt al tău ĭubitor și libovnic și apururea, tot cu această fierbințeală, slugă,

Nicolae Văcărescu.

XXXIV

Ĭubitul mieu!

Să vede că ticălosul mieu pičor are păcate, de aceĭa umblă cu papuci schimbați; să vede că, din simpatie [1], și al dumitale pătimește! Trimite-m, frate, papucelu, săracul și bietul pupucelul mieu! și poprește pă al dumitale, carele are ață neagră înăuntru, ĭar al domnii mele are albă.

Copilele le sărut dulce. Sau astăzi, sau mîine, viu și eu și Manolache Florescul cu Zinca [2] i cu Luța [3] la dumneavoastră.

12 Aprilie.

Sînt al dumitale mărturisitor,

N.

XXXV

Ĭubitul mieu Ĭanco și mult doritule!

Am văzut, am înțeles cele pentru vreme zise; ĭată-mă și eu gata a-ți vorbi și a-ți spune că sîntem sînătoși. Văcărești stau pă loc, încă într'înșii nimeni nu au început a scurma; atunci vom vedea și ț'oi mai scrie. Pentru aceasta și alaltaeri ț'am scris. Slavă vremii și prilejĭului, că nu te-au pus de tot în pază și-ți mai dă căteodată pas. Eu le [4] sînt îndatorat mult.

---

[1] In original, s i m b a t h i e.

[2] Zinca, Zoița Văcărescu, soția lui Barbu Văcărescu.

[3] Luța, Luxița, soția lui Nicolae Văcărescu.

[4] Indreptat peste «î i».

www.dacoromanica.ro

Fă-te, mă rog, nu element, ci numai duh, și-m trimite pă Safo, nu pă cocoana cum scrii, ci pă sufletul poezii, pă sufletul mieu Safo, pă amorul mieu! Voĭu să o văz și apoi să nu mai fiu la îndoĭală [1].

Trimite pă aripile corespondenții multe mulțimi de închinăcuni la cumnata și la copile, ce doresc foarte și ĭubesc cum știi. Im pare bine că te afli sînătos; ț'am scris multe, și numai pentru Safo, în cartea ceilaltă [2]: nu te mira, fiindcă pă lîngă dobîndirea ei și finița să apropie să uit, atăt o doresc, atăt o iubesc!

Nu-m mai scrie numai pă scurt, mai scrie-m pă larg și pentru novele particolare. Scrie-m, mă rog, cînd o să mai vii p'aici, sau că n'ai gînd, sau că n'ai mijloc.

Sînt al tău ĭubit și ĭubitor de tine,

Unchĭu.

[*P.S.*] Spune-m Corneștii ce fac, și Manolache [3] și alții.

XXXVI

Fie mîinele tale, și ochii și gura și mai vîrtos mîna ce mi-au scris, de mii de fericiri și de plăceri încu[n]jurate și de mine de mii de ori prea sărutate!

Titlu, trebue, de aceĭa este pus, dar nu ca un titlu, ce ca un lucru ce va să spue cele mai multe dîn cîte poču să scriu. Astăzi este zioa nașteri. Oameni toți alerg, dar eu sînt mai fericit căci pocĭu să vorbesc cu dumneta, fie și puțin: dăstul îm este, cînd și atît mă lasă să mă trezesc, furia nenorociri. Naște-s'ar cu acest bine și acele fericiri pentru noi, care pentru oameni (decînd este lumea în starea ačasta, care prin istorici, prin mai bătrîni și prin însuș simțirile noastre) am cunoscut că nu au fost; naște-s'ar astăzi noo o večnică mulțumire a sufletelor, sau o mult puternică filosoficească hotărîre a duhului, care să băsnește în vremile vacului celui fericit!

---

[1] Urmează: «*Iar pînă atunci sînt*», începutul unui final părăsit.

[2] Nu s'a păstrat.

[3] Manolache Florescu.

www.dacoromanica.ro

De Safo, mă rog, nu mai scrie, căci de mult eu am înțeles că voești s'o aibi, și prin mine. Safo văz, Safo auz, Safo beau, Safo mănînc, Safo răsuflu, dar nu crezi că pentru acestea și Safo..., căci mare putere are fandasia înpreunată cu somnu [1].

Eu tot într'acea stare sînt.

Corneștii, Manolache [2], sînt sănătoși; ăi văz la plimbare și, cîteodată, la stolnecu Nicolae, unde să strîng seara și joc cărți [3]. Toate lucrurile deocamdată să află înpietrite și nemișcate: *"Εχουν γενικὴν στάσιν* [4].

Poruncește la Văcărești, ce te vei milostivi, ca un bun stăpîn, și mănîncă sănătos, struguri, etc., ce va fi bun pă acolo. Zi Badii că orice preț să va găsi pentru fîn și porumb, să mă înștiințeze, ĭar oamenilor să spue, de acolo, că, pînă nu voĭu scrie, să nu vînză nici un fir, nici un grăunte. Mă duc, mă așteaptă alți stăpîni, cu toate că n'are altu ca pă dumneata,

Ĭancu Văcărescu.

[*Adresa:*] Cinstitului și mie mai marelui și prea dorit unchĭu, dumnealui biv vel căminar Nicolache Văcărescu.

[*Pecete mică, ovală, de ceară roșie: un scut cu armele Văcărești*].

---

[1] Iată și alt aspect al entusiasmului lui Iancu Văcărescu pentru Safo (I. Văcărescu, *Poeziile*.., București, 1848, p. 313):

Fericit cel lîngă tine,
Pentru tine să suspine,
De noroc învrednicit!
Saltă 'n sus de bucurie,
Măcar oricare om fie,
Auzind că i-ai vorbit!
. . . . . .

[2] Manolache Florescu.

[3] Cărțile de joc, versurile și lăutarii, iată cu ce petreceau boerii. Versurile și lăutarii aveau o destinație mai mult practică, pentru a consola pe cei fără noroc în dragoste, sau pentru a cîștiga simpatia celei iubite. Cunoaștem pe lăutarul de pe la 1832 al lui Iancu Văcărescu; îl chema Stoian Marin (Cf. Emil Vîrtosu, Ion Vîrtosu și Horia Oprescu, *Inceputuri edilitare 1830—1832. I. Documente pentru istoria Bucureștilor*. București, 1936, p. 213. Arhivele Bucureștilor Nr. 2).

[4] *Traducere:* Au o oprire generală.

www.dacoromanica.ro

ANEXE

XXXVII

1791, Aprilie 29.

Constantin Dudescu serdar dă sorii sale Elenco Dudeasca, la căsătoria ei cu Alexandru Văcărescu, moşia Boldu din jud. Rîmnicu-Sărat.

Cozma al Ungrovlahiei, adeverimŭ.

Cu ačastă scrisoare, iscălită şi întărită cu pecetea mea, să adeverează la măna dumneei soru-mii lelii Elenco Dudeascăi, precum să să ştie că la petrecaniia dumneei răposatii maicăi noastre, rămăind şi dumneei fiică săracă de părinţi şi orfană, nefiind încă căsătorită cu cel de Dumnezeu orînduit ĭubit soţu dumneei şi, după vreme de un an şi jumătate, găsindu-se înlesnirea căsătoriei dumneei, din voinţa lui Dumnezeu, mai naintea de săvîrşirea tainii cei după lege, cu toate că dumneei este înzestrată de răposatu tată-mieu prin foaie iscălită de dumnealui, care foaie să află la dumnealui socru-său Ĭanache Văcărescu şi am a o împlini din casa părintească, au făcut dumneei şi deosebită cerere prin vechilu dumneei, dumnealui Ĭanache Văcărescu, ca să să înpărtăşăze şi de jumătate clironomie din partea zestrii dumneei maicăi noastre, şi din trimeriia ce avea muma noastră a lua din casa părintească după lege, afară din zestrea dumneei cea orînduită, şi ačasta pentru căci s'au aflat orfană la moartea dumneei mumă-mii din preună cu mine, şi au fost într'acestaş chip şi pănă astăzi, şi nu s'au întămplat a să căsători nici în viaţa răposatului tatului nostru, nici în viaţa dumneei răposatii mumii noastre.

www.dacoromanica.ro

Deci, văzându că după lege să dă dreptate dumisale a face ačastă cerere și a cere clironomie dintr'ale mumii noastre, dinpreună cu mine, neputîndu tăgădui la dreptatea dumneei, am cerut ca însuși vechilu și socru dumneei să facă o îndreptare între noi, ca să nu mai rămăe a ne mai judeca pe la judecătorii pentru ačasta. Deci, din bunăvoința mea priimindu ca pentru ačastă cerere a soru-mii să dau dumneei moșiĭa Boldu, din sud Slam-Rămnic, cu helești, cu satu, cu viile pogoane..., și cu toate hotarăle, dupe cum s'au cumpărat de tată-mieu, și să să mulțămească dumneei cu ačastă, nemai făcându altă cerere de clironomie.

Deci, au binevoit vechilu și socru dumneei să facă ačastă învoire între noi, ca un plirexusion al dumneei soru-mii, și au priimit a rămănea dumneei mulțămită cu ačastă moșie numai, mai vărtos văzând că am a plăti și datorii părintești.

Deci, de bunăvoința mea, am dat dumneei ačastă mai sus zisă moșie, pentru clironomiĭa periusiei maicăi noastre, și să o stăpănească dumneei cu bună pace, ca un lucru de clironomie, în veci; și rămăĭu a răspunde deosebit și foĭa de zestre ce ĭ-au dat răposatu tată-mieu, după coprinderea și prețu ei.

Și am întărit acest așăzământ și învoire cu iscălitura și pecetea mea și a dumnelui epitropu și unchĭul mieu tata Răducan Golescu, față fiindu și prea sfinției sa părintele mitropolit, și am întărit.

1791, Aprilie 29.

Κωνσταντῖνος Δουδέσκος σερδάρης.
Radu Golescu biv vel logofăt.
† *Ὁ Ριμνίκου Φιλάρετος, μάρτυς.*
Dimitrie banu, mărturie.
Scarlat Greceanu vistier, mărturie.
Radu Slătineanu biv vel dvornic, martor.
† *Ὁ Μπουζέου Δοσίθεος, ὑπομαρτυρῶ.*
Dumitrache stolnic.

Prin ajutorul celui de sus părinte a orfanilor, după rîvna ce am avut ca să nu să întîmple întru frați judecată, fiindcă s'au săvîrșit această învoire cu a mea mulțămire, o adeverez. Ĭar ca să să facă mai desăvîrșită părintească ajutorință cătră prea

www.dacoromanica.ro

ĭubita mea noră și dă Dumnezeu mie dăruită fiică, păntru un harhal cu diĭamanturi, pentru un celeng cu diĭamanturi, i păntru un inel cu diĭamant birliant, toate prețuite în talere 4000, adică patru mii, drept acest preț și hărăzescu moșiĭa mea Rădulești, care ĭaste un trup cu moșiĭa Rădulești ce i s'au dat zestre dă părinți. Ĭ-am dat și toate cărțile aceștii moșii cu deosebite numiri, adică: Cacaleți i Amărați, după cum le-am priimit dă la părintele mieu, Ștefan Văcărescul vel banu, ca să o stăpănească în veci cu noroc și blagoslovenie.

1791, Aprilie 29.

Ĭanache Văcărescul [1].

XXXVIII

C. 1798.

Jalba lui Alecu Văcărescu, tatăl lui Iancu Văcărescu, dată lui Vodă-Hangerli, privitoare la acuzațiile de omor ce i s'au adus.

Jalba răposatului Alecu Văcărescu cătră Principele Hangerli.

Neadevăratele cuvinte ce s'au răspîndit și cu mult meșteșug s'au propagat de cătră acela ce din natură, aplecare firească și educațiune, se ocupă de faptele altora, că adică eu negîndindu-mă nici la greutatea crimei, nici de înfricoșata judecată a lui Dumnezeu temîndu-mă, nici de dreapta răzbunare a legilor și a stăpînirii fiindu-mi frică, nici de mustrarea cugetului fiind lovit, nici de bătrînețe rușinîndu-mă, nici chiar de omenirea cea asemenea mie fiindu-mi milă, ci aprins de pofta cea nelegiuită și plină de turbare a uciderii, și îndemnat de scopuri necuvioase, ca să mai adaog peste tristele zile ale vieții mele cei pline de dureri, și crima omorului cea vrednică de tot disprețul, m'am făcut cauză și instrument al tristei morți a unei cocoane cinstite, rudă a mea și care ținea lîngă mine loc de mumă. Este, dară, neapărată trebuință a se cunoaște una din două, adică: de sînt aceste cuvinte drepte și adevărate, sau mincinoase și plăsmuite. Să intrăm dar în desbaterea acestui svon ce s'a răspîndit.

[1] Arhivele Statului, *Documente necatalogate*.

www.dacoromanica.ro

Ca să se adevereze cauza generală care m'ar fi silit să ajung la atîta lipsă de minte și netemere de Dumnezeu, să judece mai întăi cu băgare de seamă tot omul cuminte și împărtășit de simțul cel bun, care ar fi putut să fie rodul ce trebuia să culeg din această disperată faptă? Căci, dacă aș fi avut vr'un drept să-mi răzbun asupra acestei persoane, sau de aș fi voit să mă liberez de dînsa, aș fi putut alege o altă răzbunare, iar nu uciderea — cea mai neînțeleasă din toate răzbunările și cel mai din urmă refugiu al tîlharilor celor desperați, cari n'au altă meserie, nici doresc vr'o viață mai bună, decît numai a ucide și a fi uciși, fără să știe nici ei de ce fac aceasta și fără să să bucure cel puțin de efectul faptelor lor.

Al doilea: să se cerceteze cu deamăruntul predispozițiunile inimii mele, ca să se vază de am avut cruzimea înnăscută în mine sau aplecare și silință către faptele rele; să se ia în băgare de seamă creșterea ce am primit și oamenii cu cari mă adun, pornirea către uciderî, noblețea cea mare, virtuțile mele, și desgustul ce am de a mai trăi, ca să se poată dovedi care din toate acestea m'a înpins și m'a silit să sacrific toată existența mea omorîrei unei femei, care, chiar trăind, era moartă pentru mine.

Al treilea: să se cerceteze cu multă băgare de seamă (la întîmplarea de a se da asupră-mi, cu cuvînt, cauza și voința de a săvîrși o asemenea faptă) mijloacele și înlesnirile prin care am putut săvîrși această faptă. Cine poate tăgădui că mijlocul cel mai bun ar fi fost să găsesc un om foarte devotat mie, carele, fiind sigur despre înflorirea stării mele, să crează că servindu-mă își va asigura prosperitatea și fericirea pe toată viața? Un om nu numai inițiat, dar cu cunoștințe întinse despre legile iubirei cei adevărate și ale acelui omor nevinovat ce nu se găsește decît în mitologie, carele să sacrifice, pentru o plăcere a mea efemeră, toate deodată: Dumnezeu, suflet, viața și poziținea sa cea modestă, dar reală!

Cine poate tăgădui că un asemenea om nu se poate găsi pe toată fața pămîntului? Vor zice unii că, deși oameni de felul acesta nu se găsesc, sînt însă o mulțime de tîlhari, cari omoară pentru bani. Dovadă în contra acestei presupuneri este

www.dacoromanica.ro

neînpărtășirea mea cu tîlharii și sărăcia mea cea vestită și văzută de toată lumea!

Fără, dar, să înșir o mie de alte cuvinte probabile pentru apărarea mea, mă mulțumesc deajuns ca să se pue mai întâi la tortură acei trei indivizi și, dacă printr'aceasta nu se va putea lămuri și desființa cu totul acest svon ce s'a răspîndit, atunci, drepte judecător, mă voi tîrî însumi la picioarele tronului înălțimii voastre, cu mîinile mînjite de sînge, cu sufletul pătat și cu cugetul plin de vicleșuguri și mă voi declara culpabil de moartea acelei femei și gata a răscumpăra această crimă cu viața mea.

Voi cuteza, încă, a numi pe înălțimea voastră, nedrept, dacă, pornit de milă, nu-mi veți ridica această viață dureroasă și de o mie de ori mai urîtă decît moartea!

Cînd, însă, aceste cuvinte, viul adevăr al faptei și cercetarea cea lămurită și cu deamăruntul ce veți face măria voastră, vor dovedi nedreaptă această pîră și vor face să strălucească nevinovăția mea, atunci mă voi înfățoșa, iarăși, înaintea strălucitului tron al înălțimei voastre, cu veșmîntul onoarei sfîșiat și întinat, iar nu ca să-mi apăr viața și, îngenunchind înaintea mării voastre, voi zice lăcrămînd:

« Milostive doamne! Părinte duios! Obștescule garant al onoarei fiecăruia dintre supușii tăi!

« Asprule judecător, dă dreaptă osîndă celui ce mă nedreptățește, dă războiu celui ce se luptă în contra mea și a tuturor de obște, asupra aceluia ce a răspîndit această defăimare, unicul om care m'a denunțat de omor! Osîndește pe acel vistier Scarlat Cîmpineanu, a cărui gură vicleană și plină de toate răutățile a cutezat să verse atîtea neadevăruri înpotriva unui om, care nu i-a făcut nici un rău! El s'a atins foarte amar de cinstea mea, el mi-a rănit reputația, fără milă, și m'a adus în stare ca, fără înalta mării voastre sprijinire, să urăsc deodată: lumea, pe copii mei și chiar viața!

« Osîndește, măria ta, pe această himeră în chip de om, imagine vie a răutății și a pizmei, obștesc vrăjmaș al compatrioților săi, suflet plin de venin, stîrpitură înputită a naturii, dobitoc ce se trage din Tătari, și cel mai adevărat următor al neamului și

www.dacoromanica.ro

strămoșilor săi, care din nenorocire se numește om și care, prin reputația, norocul și influența pernicioasă a stelelor, pătează onorabila ceată a boerilor!

«Pe vestitul revoluționar, care s'a revoltat de două ori pînă acum înpotriva stăpînirii, care a înșelat trei împărății, care a bîrfit fără rușine în contra stăpînirii și s'a hrănit în ucideri, ca să se deprinză a lupta și a ucide, vai! chiar pe stăpînitori, care s'a hrănit cu cadavre și s'a adăpat cu pîrae de sînge, cel ce, în prezența tuturor, a intrat în nenorocita sa patrie ținînd în mîni, cu triumf, spada din care pica sîngele cel încă cald al stăpînitorilor; care nu are nicio cunoștință despre Dumnezeu și n'a adorat nimic niciodată, pe cel strein de mustrarea cugetului și fără omenie, carele cu nedreaptă judecată au osîndit pe cel nevinovat de această nelegiuire!

«De unde are el această putere? Cine i-a dat lui voia, cine i-a încredințat această sabie cu două tăișuri, ca să abuzeze, liber, de dînsa, prin minciuni și pîri omorîtoare de onoare? Și iarăși, cine i-a dat în mînă onoarea și reputația celor mai adevărați fii ai patriei?

«Nu lăsa, prea milostive doamne, nepedepsit pe acest om, care s'a atins de mine și m'a nedreptățit, nici pe mine, cel atît de mult defăimat, să nu mă lași nemîngîiat și părăsit pe marginea celei mai grozave desnădăjduiri și a prăpastiei iadului!»

Și ori cum va fi mila mării tale![1]

XXXIX

C. 1798.

Versuri inedite ale lui Alexandru Văcărescu

1

Mă mir de cruda inimă ce ai și de nebăgarea în seamă cu care disperezi pe amorezi. Nesocotești pîraele de lacrămi, rîzi de oftările nenorociților tăi adoratori și cu o privire rece te arăți

[1] Academia Romînă, *ms.* 1139, f. 375—376 și 379—380. Traducere modernă după o copie a originalului scris grecește, copie aflată *ibidem*, f. 377—378. Publicată simultan, de noi în «*Adevĕrul*», nr. 15945 (14 Ianuarie 1936), și de I. C. Filitti, *Cercetări și documente privitoare la istoria principatelor romîne*, București, 1935, p. 52—55.

www.dacoromanica.ro

că nu simți nimic de dînșii; te arăți că nu te turburi dacă săgeților privirilor tale le va pricinui chiar moarte.

Tînără, atît de frumoasă și atît de crudă, nu mai este alta afară de tine! Deaceea lumea se miră cu multă dreptate. Negreșit că și natura cată să se minuneze, cum ai putut să părăsești fără voia ei toate mijloacele de iubire ce ea ți-a dat. Știi numai să săgetezi pe oricine întîlnești, fără să-i și tămăduești. Îți place să le pui lanțul de brațe, ca să devie toți sclavi ai tăi.

De ar ajunge cineva pînă la moarte din pricina amorului tău, nu poate să te uite, nici să dobîndească dela tine o picătură din roa fericirei! Cruzimea cea mai aspră locuește în inima ta, și frumusețea strigă în contra puținei blîndețe ce se găsește în sufletul tău.

2

Din ceasul în care te-am văzut, am alergat să mă leg în lanțul tău cel dulce, cu hotărîre statornică să rămîi totdeauna în această plăcută robie, să privesc în toată viața neimitatul și dulcele tău chip, fără să doresc a-mi libera inima din această robie! Căci natura a unit în tine toate darurile frumuseței: puterea de a încînta și nobleța sufletului!

Tu întreci pe Afrodita, și sărmanul Amor, văzîndu-te, a luat măsuri de apărare, depunînd la picioarele tale arcul și săgețile sale, de bunăvoie.

Dacă, dar, ai atîta putere, de ce privești cu mînie pe un adorator ce vine a depune la picioarele tale inima, credința și adorarea sa, zicîndu-ți că va fi statornic pentru tot ce ți-a făgăduit și că își va ține cuvîntul chiar cu pierderea vieții sale? Aceasta ar trebui să-ți pricinuiască bucurie și, văzîndu-l că se primejduește numai din pricină că te adoră peste măsură, să-l și ajuți cu favoarea și iubirea ta!

Ah! de-aș putea să nădăjduesc că voi avea norocirea să fiu iubit de tine, frumoasă doamnă, te asigur că ți-aș fi totdeauna credincios!

3

Cerule, cînd o s'ajungă la auzul tău glasul meu cel plin de întristare? Pînă cînd o să întorci privirile și auzul de la oftările

www.dacoromanica.ro

mele cele de față și secrete? Dacă nu ești drept, nici măcar milostiv, care este caracterul tău, căci omul dispereză?

Eu nu strig fără cuvînt, ca să te superi. Fii cu băgare de seamă, ca să te încredințezi că eu nu cer, ca alții, bogății, mărire și cinste; nu mă turbur de asemenea lucruri, nici pentru preferința ce le dai lor! Puțin îmi pasă, dacă ei dobîndesc după dreptate acele bunuri!

Eu doresc să ajungă odată la auzul tău că nu mai voesc să trăesc, în silă, o viață pe care cu drept cuvînt o urăsc, nu o mai pot suferi și mă îngrozesc de dînsa mai mult decît de numele iadului!

4

Nenorocitul meu piept! Dacă și acum mai gîndești să te împotrivești la dureri, ești în adevăr nebun! Știu că răbdarea, pînă la un loc, știe să combată nenorocirea și suferințele; cînd, însă, ajunge la adevărata neputință, atunci se numește disperare, iar nu răbdare. Iată, dar, timpul să faci explozie!

Unde sînt flăcările, să te arză odată, să nu te mai chinuești! Căci de astăzi înainte a mai suspina este rușine și înjosire, este chiar nefolositor! Numai a te perde ț'e de folos! Pe pămînt, în iad, și chiar în cer, nu s'au cunoscut chinuri mai mari decît acelea ce suferi tu astăzi!

Mori, dar, și te pierde, ca să vază fiecine cum să sting în mormînt: amorul, întristarea și despărțirea ta.

1798. Din campania Craiovei.

5

Distih cusut pe un colan

Dacă s'ar lua în băgare de seamă gradele de fericire ale lucrurilor neînsuflețite, ar fi o mare fericire pentru mine să 'ncing un mijloc atît de frumos!

Mă mulțumesc, dar, să fiu cerc și să am de centru, nu pămîntul, ci sfera grațiilor și isvorul amorului!

6

Tetrastih cusut pe un saric

După ce m'am învrednicit a servi de legătură unor atît de strălucițí cometi și unor peri cu totul de aur, ce sînt locaș al

www.dacoromanica.ro

graţiilor şi cuib al amorului, deacuma înainte să nu mai cuteze a mă privi ochii cei geloşi; ci numai cei ce varsă pîrae de lăcrămi pentru ochii tăi cei frumoşi şi plini de viaţă, să mă privească cu bucurie!

7

Alt tetrastih cusut pe un saric

De multe ori lucrurile cele neînsufleţite sînt mai norocite decît cele vii şi, prin urmare, pismuite. Cîte inimi n'ar dori să devie, măcar un moment, şal sau gevrea, precum sînt eu, ca să se învrednicească a sta în locul acela unde eu mă găsesc, din norocire! Insă în zadar mă pismuesc, căci norocul aşa a voit!

8

Lumea toată, fără sfială, a ajuns să fie minciună şi vicleşug.

Prieteşugul este desăvîrşită viclenie sau curată vrăjmăşie. Societatea întreagă a devenit o turmă de mîrşavi.

S'a schimbat omenirea. Ori unde te întorci, întîmpini vrăjmaşi; nu găseşti pe nimeni dela care să nădăjdueşti ceva.

In faţă toţi sînt pentru tine, dar, cum pleci, sînt pentru toată lumea. Toţi sînt amăgitori, nu găseşti pe unul asupra căruia să-ţi ridici privirile. De cauţi asupra clerului, îl găseşti şi pe dînsul plin de făţărnicii: îţi dă o mulţime de binecuvîntări de tot felul, dar te muşcă pe ascuns ca un şarpe. Ne temem să vorbim despre celelalte, căci găseşti noaptea în mijlocul zilei şi, de nu vei crede în întunerec şi vei căuta lumina, [te] primejdueşti.

De vei îndrepta paşii către judecătorii, vei găsi nedreptatea înrădăcinată într'însele.

La oricine alergi să-i ceri vre un ajutor, găseşti într'însul un mincinos.

De ceri protecţia rudei tale, ea caută să se scape de tine cu orice preţ.

Cei de o vîrstă cu tine, în loc să-ţi fie prieteni adevăraţi, sînt lupi vicleni cari, de ar putea, te-ar sfîşia într'o clipă. (Lăsăm laoparte pe alţii mari şi mici, balauri şi hidre cu multe capete.)

Ori unde alergi, interesul nu te lasă să reuşeşti; chiar pe slugi îi găseşti plini de mîrşăvie, înşelăciune şi vicleşug. Toţi au ambiţia

www.dacoromanica.ro

să se ție demode. Dacă te duci la femeile cele frumoase *(Συρήνας)*, vezi că ele pricinuesc bărbaților cele mai mari nenorociri.

Ca să poată cineva descri cu deamănuntul această materie și să reflecteze, ca într'o oglindă, lingușirea, răutatea și obștească amăgire a femeilor, cari turbură și prefac totul, se cere să aibă o pană măeastră, ritorică mare și să fie ajutat de muze, căci, altfel, s'ar osteni în zadar. Orice amor se învîrtește ca un dulap, și se preface în ură. Deaceea, omul trebue să afle toate patimile și să le bage de seamă, ca să nu mai cază în greșeli.

Cer ertare dela toți cei ce cred că i-am satirat *(sic)*. Să nu se mire nimeni de aceasta, căci eu, sărmanul, sînt ars și amăgit în toate. Și această descriere n'am făcut-o să ating pe cineva fără dreptate, ci numai ca să petrec [1].

XL

LAUDĂ MARIȚII

Ești amoru 'ntre copii
Și mai vie 'ntre cei vii.
Ești comoara cui te are,
Veselia cea mai mare,
Dragostea lor cea mai lină
Și luminelor lumină;
Primăvara viorică,
Cu daruri dă micșunică [2];
Ești răsură peste vară
Și luceafărul dă seară.
Crinul te zavistuește,
Trandafirul te rîmnește [3],
Dar zambila, mai blajină,
Iți urzește o cunună.

[1] Traducerile acestea în proză, după versurile grecești ale lui Alexandru Văcărescu, se găsesc, nesemnate și nedatate, la Academia Romînă, *ms.* 1139, f. 381—383, la un loc cu jalba lui Alexandru Văcărescu (publicată subt nr. XXXVIII). Versurile și jalba sînt traduse de acelaș anonim, la sfîrșitul veacului al XIX-lea. Publicîndu-le, le-am transcris cu ortografia de astăzi.

Singur poemul din urmă (8) a mai fost publicat, text grecesc și traducere, de C. Erbiceanu în *Biserica Ortodoxă Romînă*, XXI (1897), nr. 3, p. 324—325. Traducerea e, însă, alta.

Originalele grecești ale traducerilor date acum se găsesc în *ms.* 3238, f. 34—36 și *ms.* 287, f. 30—31.

www.dacoromanica.ro

II

Te zavistuește luna
Și stă, oricînd te 'ntîlnește:
Vede că tu-i ei cununa,
Și dă necaz contenește.
Dar dragostea-i obidită,
Căci te-arăți a fi semeață,
Nu va să fii osebită
L'a ei pravilă isteață.

III

Veselia stă de față
Și vericui mărturisește
Că a ta ĭubită față
De supt larfă se vădește.
Apoi cum poți da credință
Că te afli acii ascunsă?
Pune cît vei vrea silință,
Dă ĭa larfa e pătrunsă! [1]

XLI

1819, Fevruarie 18.

Marea Logofeție cere lămuriri lui Iancu Văcărescu, fost mare hatman, despre vînzarea moșiilor Bezdead și Țîța din jud. Dîmbovița.

Dă la Logofețiia cea Mare către dumnealui fratele biv vel hatman Ĭancu Văcărescu.

La pricina dă judecată ce are lăcuitori moșneni dă la Bezdead i Țîța, sud Dîmbovița, cu dumnealui biv vel logofăt Ștefan Belu

[1] Găsim la Academia Romînă, *ms.* 1651, f. 334 și 349, aceste strofe disparate ale lui Iancu Văcărescu, scrise pentru copilăria Mariței Văcărescu (născută la 1815), fata lui Nicolae Văcărescu și viitoarea soție a lui Bibescu-Vodă. Versurile sînt scrise, desigur, tot în perioada 1815—1817.

www.dacoromanica.ro

pentru moșiia Bezdeadu i Ţîţa, zic lăcuitori că li s'au luat cu silnicie, și dă mare nevoie au iscălit și zapisile dă vînzare; iar dumnealui logofătul arătînd la divan, prin vechilu ce ș'au orînduit, cum că la cumpărătoarea acestor moșii nu s'au făcut nici o silniciie, ci mai vărtos lăcuitori au văndut cu toată voiia și mulţumirea lor, arătînd și zapisile dă cumpărătoare, adeverite unile dă stolnicu Petrache și altele dă dumnealui cluceru Mihăiţă Filipescu, ce au fost ispravnici pă acele vremi la acel judeţ Dîmboviţa, și pentru mai bună dovadă au arătat vechilu la judecată și două osibite adeverinţe: una a stolnicului Petrache, dă la 22 ale trecutului Ghenariie, coprinzătoare că în leat '817 aflîndu-să ispravnic la sud Dămboviţa, au venit mulţi din lăcuitori ot Bezdeadu și Ţîţa cu zapise dă vănzări dă moșiie, ca să să adevereze dă isprăvnicat, și întrebîndu-i dă au văndut dă bună voïa lor, au răspuns că cu bună voie au văndut-o, dă aceïa s'au adeverit zapisile vînzărilor; încă, la moșiia Ţîţa, neîncredinţîndu-să numai pă arătările unora din lăcuitori, ï-au adus pă toţi dă faţă și cercetîndu-i, toţi au mărturisit că dă bună voïa lor au făcut vînzările. Și altă mărturiie a dumnealui clucerului Mihăiţă Filipescu, scrisă dă la 23 ale trecutului Ghenariie, coprinzătoare că în leat '816 aflîndu-să ispravnic la mai sus numitul judeţ al Dămboviţi, mulţi din lăcuitori satului Bezdeadu și celelalte, au venit cu zapise de vănzare dă moșiie ca să să adevereze dă ispravnicat; și întrebîndu-i dă este dă bună voïa lor, și din ce pricină s'au îndemnat a vinde, povăţuindu-i ca să-ș ţiie moșiia strămoșască; ï-au răspuns că din pricina trecutelor pătimiri ajungînd la datoriie la neguţători cîmpineni, din pricina Brăzenilor, cărora le-au mai făcut vănzări, și neputînd scăpa dă această datoriie, văzînd că uni dă către alţi să năpăstuesc la veniturile moșii, și aflîndu-să în trebuinţe, văzînd și preţ bun, dă a lor bună voie s'au îndemnat uni cu alţi a vinde, ca să-ș întîmpine trebuinţa lor și să să cureţe dă datoriïa neguţătorilor cîmpineni și altele, a nu să îngreuïa cu dobînzile, precum au pătimit, și rugîndu-să ca să le adevereze, și dumnealui auzind bunăvoinţa lor, a vinderi, le-au adeverit.

Și fiindcă dumneata pă acele vremi te-ai aflat ispravnic la acel judeţ Dîmboviţi, tovaroș și cu stolnicu Petrache, și cu dum-

www.dacoromanica.ro

nealui cluceru Mihăiță Filipescu, și nevăzîndu-te iscălit în adeveriri, la cele mai multe zapise, logofețiia face întrebare dumitale și să răspunzi, ce pricină au fost dă n'ai iscălit în adeverirele tuturor zapisilor, arătînd și orice altă adăvărată știință vei avea, care privește asupra aceștii prigoniri, ca să să poată dăscoperi dreptatea moșnenilor.

1819, Fevruarie 18.

Gheorghe Filipescu vel logofăt.
Alexandru Filipescu vel logofăt.

XLII

1819, Fevruarie 20.

Iancu Văcărescu răspunde Marei Logofeții cu privire la vînzarea moșiilor Bezdead și Țîța din jud. Dîmbovița.

Către cinstita Logofeția cea Mare, răspuns.

Am văzut întrebarea ce mi să face de către cinstita logofețiie printr'acest pitac, cum și mărturiile ce au dat dumnealui biv vel clucer Mihăiță Filipescu și stolnicu Petrache, ce au fost ispravnici la județ Dămboviți, tovarăși cu mine, pentru pricina moșiilor Bezdeadul și Țăța și, după știința ce am, răspunz că în vremea Domnului Caragea, orănduindu-mă ispravnic la acel județ, tovarăș mai întăi cu dumnealui clucer Mihăiță Filipescu și pă urmă cu stolnicu Petrache, și mergănd acolo la județ, am găsit în lucrare cumpărătoarea acestor moșii, și înțelegănd că moșneni cearcă multe silnicii și năpăstuiri, cu îngrijire am fost, și cercetănd după datoriia ce aveam, m'am încredințat de tot adevărul; dar fiindcă nimini nu venea să să jăluiască, și mai vărtos arătăndu-să sluger Ĭamandi, ce era sameș și cumpărător acestor moșii, din partea logofătului Belul, înpreună cu lăcuitorii vănzători, și arătăndu-mi (nu după cum zice în mărturiia dumnealui clucerului Mihăiță Filipescu, că din pricina datorii Cămpinenilor vănd moșiile, căci aceasta nici unul dintr'ănșii nu țiu minte să o fi pomenit), ci numai că fieștecarele de bună voĭa lor vănd petece de moșiie unui Arseniie Bălescu și Marin, și fiindcă tot asemenea me-au răspunsu și la al

www.dacoromanica.ro

doilea întrebare ce le-am făcut, am adeverit zapisile de vănzare, și așa urmănd am mai adeverit în urmă și alte zapise.

Apoi încredințăndu-să lăcuitorii de cugetul mieu, că nu păzeam hatărurile ce păzea alții, ci numai datoriile cele sfinte ale unui dregător, au început a veni noaptea căte unul doi din moșneni, și arătăndu-m silniciile și patimile ce cearcă pentru aceste moșii, le-am zis că să fiie toți de față cănd să vor jălui, și nevrănd să viie zioa, m'am pomenit ĭarăș într'o seară cu vre o dooăzeci oameni, fămei, văduve și copii sărmani de la Bezdead și Ţăța, zicănd că ei, scăpănd furiș, au venit din partea tuturora, și mii-au arătat felurimi de patimi și siluiri ce zicea că cearcă de la sluger Ĭamandi, sameșul, i de la polcovnicul Panait, vătaful plaĭurilor, i de la Marin și Arseniie, pă uni bătăndu-i, pă alți închizăndu-i și afumăndu-i, pe alți deosebindu-i cu dajdiĭa sau aruncăndu-i la alte sate dăpărtate cu încărcătură de căte un lude și căte un lude și jumătate de om, și pentru plata dăjdiilor siliți au fost prin cazne de ș'au văndut dobitoacele și avutul lor, rămăindu-le numai moșiile, și că părțile de moșiie ale multora, i ale fămeilor celor văduve și ale copiilor celor sărmani, s'au văndut de alți megiĭași ai lor, ĭarăș siliți prin caznele, bătăile, afumărurile și înfricoșările cu șișul scos, ce le făcea sluger Ĭamandi, sameșul; și plata moșiilor ce le lua, nu era bani, ci îi dăsfăcea de rămășițuri de bani de dajdiie ce arunca asupra lor, și altora, în loc de bani, le da cărți domnești de postelnicei, neamuri și milași.

Legăndu-mă cu înfricoșat jurămînt, ca să le fiu martur apururea pentru toate aceste pătimiri căte mii-au arătat, și rugăndu-mă ca să-i ajutorez a-și găsi dreptatea lor, și zicăndu-le eu ca să dea jalbă la domn, nici într'un chip nu au vrut, zicănd că le este frică să nu pătimească mai mult și să nu-ș răpuie și chiĭar viĭața lor, pentru că mulți dintr'ănși sănt mituiți cu bani, și altora le-au dăruit cărți domnești de ĭ-au așezat postelnicei, neamuri și milași.

Acestea toate ascultăndu-le, nu am priimit să mai iscălesc, ci viind la București, le-am arătat întăi logofătului Belul, și văzănd că nu să înduplecă la cuvintele dreptăți, le-am arătat și dumnealui vel vistier ce să afla atunci, și ĭarăși nefăcănd îndreptare, am arătat

www.dacoromanica.ro

și însuși Domnului Caragea, carele auzindu-le, cu multă scărbă au poruncit să viie oameni cu jălbi ca îndată să-și afle îndreptarea. Și întorcându-mă la județ, am arătat oamenilor voința Domnului, și de urmările ce să vor fi mai făcut în urmă, după lipsirea mea din isprăvniciie, nu mai am știre.

1819, Fevruarie 20.

Ĭancu Văcărescu [1].

---

[1] Originalul acestor două acte în arhiva Aşezămintelor Brîncoveneşti. In strînsă legătură cu acest răspuns al lui Iancu Văcărescu, dăm alăturatele acte, tot din aceeaş arhivă:

I

Printr'acest engrafon arăt că spre cumpărarea moşii Bezdeadului şi Ţăţa a dumnealui logofătului Belu, rînduind eu scăunaşi, s'au metahirisit multe mijloace silnice şi tertipuri amăgitoare, spre înduplecare, care toate le-am urmat după porunca ce aveam. Pentru care, fiindcă lăcuitori s'au rădicat şi au venit aici, jăluindu-să la stăpănire, cerînd dreptate pătimirilor ce au cercat şi îndestulare la păgubirile lor şi asupririle ce li s'au făcut, eu, ca cel ce ştiu toate, mă făgăduesc că de voi fi chemat înaintea luminatului divan, toate le voi arăta cu deamănuntu şi cu safinie.

1819, Fevruarie 11.

Diĭamandi sluger.

Această copie fiind întocmai după cea adevărată, spre a să crede, am adeverit-o şi noi cu iscăliturile.

1819, Fevruarie 12.

† Iosif Argeş
Grigorie Brăncoveanu
Grigorie Ghica

Gheorghie Filipescu vel logofăt
Alexandru Filipescu vel logofăt

II

La leat 1816, Iunie, vrănd moşneni bezdedeni a vinde marginea Şerbăneştilor, şi luănd în ştire dumnealui logofăt Belu, a vinde aiurea, m'au chemat pă mine şi me-au zis că dă vreme ce voesc a vinde, să cumpăr, numai numele dumnealui să nu să numească. Şi aşa chemănd pă Arseniie şi Marin, au şi cumpărat încă pănă la o vreme pă numele lor. Dela o vreme, socotindu-să nesilinţa mea şi alte mijloace ale zăbăvii, din voinţă-m şi enteresul mieu, au chemat pă dumnealui medelnicer Dărzeanul, a-l trimite, căci venise şi preoţi i din lăcuitori la dumnealui. Şi mergănd, unii au văndut dă voie, alţii din făgăduieli şi ajutoare, alţii din vorbe spăimăntătoare, alţii s'au dat la bir, socotindu-se înpotrivitori; pă alţii i-am îngrozit cu cerere dă cară, şi aşa speriindu-se, s'au înduplecat a vinde, această urmare urmănd

www.dacoromanica.ro

XLIII

1829, Iunie 7.

Iancu Văcărescu scrie lui I. Eliade, dîndu-i informații despre activitatea sa poetică și despre sonetul « Pacea ».

Prietene Eliad,

Crede că din suflet m'am supărat, văzînd că ai pus în gazetă *Sonetul Păcii*, care l-ai luat de la mine fără a-mi arăta a dumitale cugetare [1]. Cu toate că cunosc învăpăerea sufletului care ai pentru orice lucru din patrie, și nu am nici o îndoială că, dorind din toată inima un Anacreon rumîn, cea poeticeasca-ți imaginație te-a încredințat că l-ai și dobîndit, și deaceia ai binevoit să dai publicului această noutate de mare preț. Dar, la această părere-ți, departe ești să mai găsești alți tovarăși, și dă-m voe să-ți zic, din partea obștii, că rău ai și vrut să ai un Anacreon, căci în vremea noastră și iubitorii Bachului și slăvitorii Amorului țin posturile lor plăcute fără a avea trebuință de un Anacreon ca să le cînte din diblă. Ci dumneata ești ori prea neprieten al adevă-

---

după povața și porunca ce am avut dă la dumnealui logofăt Belu. Asemenea am urmat și cu tăerea zăgazului morilor dela Țâța.

Aceasta știind, în frica lui Dumnezău mărturisesc.

1819, Fevruarie 13.

Diiamandi sluger.

Această copie fiind întocmai după cea adevărată scrisă din cuvânt în cuvânt, am adeverit-o și noi cu iscăliturile noastre.

1819, Fevruarie 15.

† Iosif Argeș
Grigorie Brâncoveanu
Grigorie Ghica
Gheorghie Filipescu vel logofăt
Alexandru Filipescu vel logofăt

[1] Pentru înțelegerea activității poetice a lui Iancu Văcărescu, pe lîngă această scrisoare, reproducem mai departe sonetul « Pacea », după *Colecție din poeziile D-lui marelui logofăt I. Văcărescu.* București, 1848, p. 85, adăugînd și comentariile cu care Eliade însoțește publicarea lui în nr. 17 al *Curierului Rumînesc* (Sonetul este reprodus și de Z. Carcalechi, *Biblioteca romînească*. Buda, 1834, partea IV, p. 36).

www.dacoromanica.ro

rului, ori prea prieten al mieu, carele nici într'un chip nu mă pociu potrivi cu Anacreon.

Iar un lucru, întru adevăr mi-a plăcut: că dumneata numești «tînăr poet» pe unul ce te-a crescut. Afară numai de nu va fi și aceasta o poetică licență, care ți-e dăruit-o, vrînd printr'însa să arăți că, vremea în care am scris orice, era în vîrsta tinereți-mi, căci eu întru adevăr, fără a îndrăzni să am cea mai mică pretenție asupra poeziei, *orice cercare a limbii noastre am răvnit să fac, a fost după întoarcerea mea de la Viena — 1810 pînă la 1819* — cînd eram atunci de ani 27 [1], iar de atunci încoace, cum știi, mii de nenorociri ale obștii și ale mele multe întîmplări nu mi-au dat prilej nici să mă apropiez cît de puțin de muze, sau măcar să arunc un ochiu părintesc asupra celor din întîmplare născături ale mele, cărora nici am dat, nici știu să le dau, nici, după a creștinătății datorie, am chemat pe altcineva să le dea nume. (Adecă la fii cugetărilor mele nu am nici un naș). Mi să pare, dar, că și la aceasta ai greșit către adevăr. Iartă-mă, dacă ai înțeles prin cuvîntul tînăr vre o frăgezime, care nici aceia nu o găsesc eu însum în cele de mine scrise. Oricum, dacă ai apucat să pui înaintea ochilor publicului acest sonet, eu te ert despre partea mea, ca să te las, desvinovățîndu-mă, în judecata obștii. Insă, te rog să binevoiești a arăta și aceasta, care este pusă alăturea cu sonetul, notă înștiințătoare și tîlmăcitoare a sonetului, cînd vei avea prilej sau vei găsi cu cale.

Atît Grecii cît și Romanii cinsteau pe pace ca pe o mare zee; și astăzi se află încă la Roma, în Uliţa Sacră, cîteva din boltele templului ei, care era cel mai mare și mai falnic din cîte templuri se afla acolo înălțate în vremea păgînătății.

Fiind măestriile iubite și ocrotite de dînsa, lîngă templul ei se aduna cîți propoveduiau științe de orice meșteșug în Roma.

Grecii o închipuiau prin o muere ținînd cu brațe deschise pe Dumnezeu bogății, Plutu, în vîrstă copilărească. La Romani o găsim, cele mai deseori, cu o ramură de măslin în mînă. Cîteodată

[1] Deci Iancu Văcărescu s'a născut la 1792. Iată și inscripția de pe lespedea funerară din cimitirul Belu: «Ioan Ienăchiță Alexandru Văcărescu, Părintele poesii rumîne. Născut la anul 1792, mort la anul 1863, Martie 3».

www.dacoromanica.ro

cu aripi, ținînd caduceu, semnul negoțiatorului Mercur, și avînd șarpe la picioare; i să dă și cornu înbilșugării.

Antoniu Piu a pus într'o medalie pe Pace ținînd cu dreapta o ramură de măslin și cu stînga arzînd pavăze și pieptare de războiu. După aceste atributuri (prezisuri) ce se găsesc în cele mai sus însemnate închipuiri ale Păcii, dinpreună arătate cu cea, după cea de acum stare a noastră, dorință de folosurile cari de la ea ar trebui să nădăjduim, în urma atîtor pătimiri, alcătuesc acest sonet; carele, deși supărîndu-mă, căci le-ai pus, poate, prea timpuriu în vederea obștii, dar, nu pociu înceta cît de puțin a fi

al dumitale cu toată dragostea prieten,

Iancu Văcărescu.

7 Iunie 1829, București [1].

XLIV

PACEA

Crești în sîn pe Plutu, pace mult bogată!
Ramură, maslinu-ți dă, veselitoare.
Șarpe la picioare ai; nevinovată
De-orice măestrie, zboară, iubitoare,

Cornu 'mbelșugării adu-ne îndată!
De-armături, de pavezi, vino, arzătoare,
Grasul, roditorul, albul piept ne-arată:
Puie caduceu-ți. iar negoțu 'n floare!

Scump însărcinată de flori, spicuri, poame,
Dăruește nouă faceri mii, de bine!
Izgonește rele, boale, ciumă, foame!

Prea întemeiate fă să-avem cu tine
Sfintele, de neamuri, prăvili, econoame!
Fericirea noastră nezmintită ține!

[1] Reprodus după *Curierul Rumînesc*, 1829, nr. 19, p. 75—78.

www.dacoromanica.ro

R. P. R. Stat Popular Capitalist Bibliotec...

Această chemare a păcii, ce face prin acest sonet dumnealui marele logofăt Iancu Văcărescu, este o chemare, un glas de obște a tuturor Romînilor, și care totdeauna se potrivește, dar mult mai cu deosebire într'aceste vremi, pentru care am și vrut să îl alăturez aci, socotindu-mă că va fi plăcut la toți, și, mai vîrtos ca să arăt cîtă supunere și ascultare are limba rumînească în mîinile acestui Anacreon rumîn.

Acest sonet este făcut după toate regulile lui, o vorbă de două ori nu se aude în aceste 14 versuri; rima (potrivirea sfîrșitului) este păzită întru toată desăvîrșirea; vorbele foarte alese și potrivite la locul lor, și toate împreună fac o limbă care știe să cunoască pe stăpînul ei. Eu, cu toate acestea, dau acest sonet afară, fără voia autorului. Căci toate scrierile sale nici nu le scrie, nici nu vrea să le vază afară cu slove, ci cu litere, « că așa au scris strămoșii noștri, că ele sînt țîțele prin care limba poate să sugă laptele maicei sale latine, și că, în sfîrșit, literatura nu poate să se nască decît din litere, iar din slove nu poate eși decît slovnire ». Acestea sînt părerile tînărului nostru poet [1].

XLV

1829, Iunie 21.

I. Eliade răspunde la scrisoarea lui Iancu Văcărescu.

In nr. 19 am alăturat scrisoarea dumnealui marelui logofăt Iancu Văcărescu, în care dumnealui voește să-m arate că rău îl numesc Anacreon-rumînesc. Eu altfel nu pociu să răspunz, decît de față cu toată obștea literaților, și tot răspunsul mi-l mărginesc iarăși în versurile dumnealui; iată aduc înainte încă cîteva dintr'însele [2]. Judece obștea, acum, dacă eu alerg după himere și dacă nu am dreptate la cîte am vorbit în nr. 17!

Știu că dumnealui îmi zice: « dar cine te-au pus stăpîn peste lucrurile mele »?

---

[1] I. Eliade, în *Curierul Rumînesc*, I (1829) nr. 17, din 7/19 Iunie, p. 67—70.

[2] Ii publica « *Ceasornicul îndreptat* ».

www.dacoromanica.ro

Eu atunci îi răspunz: « dar cine ți-a spus dumitale că dumneata ești stăpîn pe dînsele, cînd națiа de atîta vreme să fălește cu dînsele și zice că sînt ale ei? S'a dus domnule, acuma nici dumneata nu mai ești al dumitale, cînd vei auzi p'în școli tinerimea fălindu-să: « noi avem un Văcărescu, poet »! Așa știu eu să-ți răspunz cu lacrimile în ochi!...

Ți-am spus odată în precuvîntarea *Gramaticei* mele ce fel de gînd am cu versurile dumitale. Dar lasă să mă întorc iarăși către obște.

Iubitorilor de lucrurile cele frumoase și prieteni ai binelui, pe voi vă întreb. Ce poate fi mai nevinovat în lume decît *Sonetul Păcii* și decît scrisoarea de la nr. 19? Apoi, ce au oameni să le tălmăcească și pe acestea rău, precum au tălmăcit și toate articolele *Curierului* pînă acum? Nu sînt ăștia fii întunericului? Nu sînt vrăjmași binelui și ai neamului? Nu sînt niște nenorocite și ticăloase ființe, pe care patria i-a hrănit în sînul ei spre ocara nației și spre greutatea blagocestivului nostru pămînt?

Niciodată n'am vrut să mă scobor pînă acolo, să fac cunoscute neamului scrisorile care primesc fără nume, și eu însumi și alți din boeri, care totdeauna au fost și vor fi sprijinitorii *Curierului*, pînă cînd nu vor perde sentementurile ce au vrut să arate lumii că le au, și pînă cînd, printr'acestea, nu vor da dreptate lumi să crează că toate au fost neadevărate, cîte au vrut în formă să le dea afară [1].

Semnătura lui Iancu Văcărescu, la 1847.

[1] Reprodus după *Curierul Rumînesc* nr. 21, p. 88—89, de Vineri 21 Iunie/5 Iulie 1829.

www.dacoromanica.ro

INDICE

www.dacoromanica.ro

INDICE

Academia Romînă, msse, 19 n. 2, 46, 51 n.
Adevĕrul, ziar, 46 n.
Afendache, scrisoare către, 3.
Afrodita, zeiţa, 47.
Afront = insultă, 34.
Aleco, 34, 37.
Amanet, a pune, 15.
Amărăţi, moşie jud. Ialomiţa, 43.
Amor, zeul, 47, 56.
Anacreon, 56, 57, 59.
Anafora = raport către domn — 9 n. 3.
Antoniu Piu, 58.
Apolodor, strada, 4 n. 2.
Arhiva Senatorilor din Chişinău, publicaţie, 17 n. 2.
Arhivele Bucureştilor, publicaţie de documente, 40 n. 3.
Arhivele Statului, acte, 9 n. 2, 22 n. 4, 43.
Arhon, 32.
Aromaturi = arome, 12.
Arsenie, v. Bălescu.
As, la joc de cărţi, 5.
Aşezămîntar, 27.
Aşezămintele Brîncoveneşti, acte, 55.
Atribute, 58.
Axiomă, 6.

Bachul, zeul, 56.
Badea, polcovnic, 3, 4, 5, 33, 40.
Balauri = duşmani, 49.
Bălăceanu Constantin, cumnatul lui I. Văcărescu, 23 n. 1.
Bălăceanu Manolache, 25 n. 4.
Bălăceanu Mariţa, sora lui I. V., 23, 26.
Băleanu Emanoil sau Manolache, 22 n. 4, 29 n. 3.
» Grigorie, 6, 15, 22 n. 4, 28 n. 2.
» Nicolae, 22 n. 4.
Băleni, sat, jud. Dîmboviţa, 23.
Bălescu Arsenie şi Marin, 53, 54, 55 n.
Băneasa, dumbrava dela, 4 n. 4.
» Nicolae Văcărescu scrie dela, 20, 23, 24.
Băneasa, casele Văcăreştilor dela, 20 n. 7.
Bani, 20.
Băsni, a, = a povesti, 39.
Belu, cimitir, 57 n.
Belu Ştefan, logofăt, 25, 30 n., 51, 52, 53, 54, 55 n., 56 n.
Bez, bezi = pe lîngă, în plus, 14.
Bezdead, moşie jud. Prahova, 25 n. 1, 30, 51, 52, 53, 54, 55 n.
Bezdedeni, locuitori din Bezdead, 55 n.
Bibescu Vodă, repară casele dela Băneasa, 20 n. 7, 21 n., 22 n. 4, 25 n. 3, 51.
Biserica Ortodoxă Romînă, revistă, 50 n.

www.dacoromanica.ro

Boldu, sat şi moşie în jud. R. Sărat, 41, 42.
Boşneagu Toma, 30.
Brezeni, locuitori dela Breaza (Prahova), 52.
Briliant, 43.
Brîncoveanu Grigorie, 55 n., 56 n.
Bucureşti, 3, 4, 9, 15, 23, 24, 35, 54.
Bungetul, sat jud. Dîmboviţa, 16.
Butincă = budincă, 12.
Buzău, oraşul, 9.

Cacaleţi, moşie jud. Ialomiţa, 43.
Calea Victoriei, strada, 3.
Cămăraş, 19.
Capot = învelitoare, copertă, 10.
Caragea Costache, beizadea, 19, 34.
Caragea Ecaterina, fiica voevodului şi soţia lui Ienăchiţă Văcărescu, 14 n. 2.
Caragea Voevod, ciuma lui, 7.
Caragea Voevod, Ioan Gheorghe, 3 n. 2, 19 n. 1, 55.
Carcalechi Zaharia, publică sonetul Pacea, 56 n.
Carte = scrisoare, 3, 4, 5, 6, 9, 15.
Carte domnească, 32, 54.
Catargiu Barbu, 5. n.
» Ştefan, mare vornic, 5 n.
Celeng cu diamanturi, 43.
Cherchireul, Ioan Mavromatis, dascăl, 29.
Cherestea, 33.
Chir = domn, boier, 33.
Cibuc = ciubuc, 32.
Cîmpineanu Scarlat, vistier, 45.
Cîmpineni, locuitori dela Cîmpina, 52, 53.
Ciocoi, 24, 25.
Ciorogîrla, sat jud. Ilfov, 34.
Ciuma, 7.
Clacă, 16.
Clinceanu Răducan, 20.
Clironom = moştenitor, 17 n. 3.
Clironomie, 17 n. 3, 41, 42.
Clubul Tinerimii, 3 n. 4.
Coca, negustor, 14.
Complimenturi, 3.
Condica domnească, documente din, 9 n. 2.
Congresul din Viena, 19 n. 2.
Copiarisi, a, 17.
Corespondarisi, a, 20.
Corespondenţă, 3, 17, 39.
Corfu, insula, 29 n. 3.
Cornescu Constantin, 22 n. 4.
» Mihail, 22 n. 4.
Corneştii, familia, 39, 40.
Cozma, mitropolitul Ungrovlahiei, 41.
Craiova, versuri din timpul campaniei la, 48.
Curierul Rumînesc, revista lui Eliade, 56 n. 58 n., 59 n., 60 n.
Curtea domnească, 3.

Dafinica, 37.
Damă, la joc de cărţi, 5.
Dedicatoar, v. epitre.
Delibaşa, 19.
Delicat, 6.
Delicateţa, 26.
Demetriescu Anghel, 5 n.
Deshotărî, a, 9.
Diamandi, sluger, sau Iamandi, 24, 33, 54, 55, 56.
Diamanturi, 43.
Diblă, 56.
Dimitrie, banul, v. Ghica.
Dîmboviţa, judeţul, 3, 16 n. 1, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 33 n. 3, 34, 51, 52, 53.
Dîrzeanu, medelnicer, 55.
Distih, 48.
Divan judecătoresc, 9 n. 3.

www.dacoromanica.ro

Dohtor, la Văcărești, 35.
Dosithei, episcopul Buzăului, 42.
Drăghiceanu Virgil, 4 n. 2, 21 n., 28 n. 3.
Drajna, moșie jud. Prahova, 37.
Dregător, 54.
Dudescu, casele din București, 4.
» podul = strada, 4 n. 2.
Dudescu Constantin, serdar, 41, 42.
Dudescu Elena, 4 n. 2, 9 n. 2.
» » foaie de zestre, 41.
Duel, 37.
Dumitrache stolnic, cronicarul, 42.

Eglendisi, a, = a petrece, 28.
Element, elementuri, 7, 39.
Eliade Rădulescu, gramatica, 60.
» » scrisori dela și către, 56, 60.
Engrafon = înscris, 55 n.
Enteres, interes, 16, 55.
Epigramă, 18.
Episcopia Rîmnicului, 17 n. 3.
» » tipografia 17 n. 3.
Epitre dedicatoar, 17.
Erbiceanu Constantin, publică o satiră a lui Al. Văcărescu, 50 n.
Eva, 10, 12.
Evghenie = nobleță, boerie, 9 n. 3, 13.
Evghenist, 9 n. 3.
Expresion, expresione, 13.

Fandasia = fantazia, 40.
Fante, la joc de cărți, 5.
Felice, 35.
Fierăscul, v. Herăscu.
Filaret, episcopul Rîmnicului, 17, 42.
Filipescu Alexandru, vel logofăt, 53, 55 n., 56 n.
Filipescu Gheorghe, vel logofăt, 53, 55 n., 56 n.
Filipescu Mihăiță, clucer, ispravnic de Dîmbovița, 16, 22, 24 n. 1, 25 n. 3, 33 n. 3, 52, 53.
Filitti Dositei, episcopul Buzăului, 42.
Filitti I. C., 46 n.
Filosoficesc, 39.
Fîn, 23, 40.
Finița = finețea, 25, 39.
Fișec = fistic, 12.
Florescu Manolache, 22 n. 4, 38, 39, 40.
Frînturi de oase, vindecător de, 32.

Gazda județului, 5.
Gazep = mînie, 7.
Gemă antică, 26.
Gevrea = batistă de mătase brodată cu fir, 49.
Ghica Constantin, spătar, 22 n. 4, 25 n. 3.
Ghica Dimitrie, ban, 42.
Ghica Grigorie, 55 n., 56 n.
» Ion, 7 n. 2, 9 n. 3, 29 n. 3, 34 n. 2.
Gheorghe Popa Constantin, tipograf, 17 n. 3.
Ghiță sau Gheorghe, zapciul lui N. Văcărescu, 9, 10, 23, 26, 33, 36.
Golescu Radu, logofăt, 4, 42.
Gramatica lui Eliade, v. Eliade.
Gramatica lui Ienăchiță Văcărescu, v. Văcărescu.
Greceanu Scarlat, vistier, 42.
Grecii, 57.
Grigorie, mitropolitul, 17 n. 3.
Grindeiul = părul, 37.

www.dacoromanica.ro

Hangerli Voevod, jalba lui Al. Văcărescu către, 43.
Haracter, haractir, 24, 28.
Harhal cu diamanturi, 43.
Hatîr, 30, 54.
Havadişuri = svonuri, ştiri, noutăţi, informaţii, 24.
Herăscu Năsturel Constantin, 6.
Hidră = duşmani, 49.

Iamandi, sluger, v. Diamandi.
Imaginaţie, 56.
Indiile, 10.
Infrunta, a, 19.
Inpofila, a, 28.
Inputeaciuni = imputări, 25.
Interes v. enteres.
Interesarisi, a, 16.
Intrigarisi, a, 11,
Ioan Botezătorul, patronul lui Iancu Văcărescu, 3, 7, 31 n. 1.
Iorga N., 19 n. 2, 32 n. 1.
Iosif, episcopul Argeşului, 55 n., 56 n.
Iproci = şi celelalte, 33.
Islam Aga, 16, 19.
Ispravnic, isprăvnicat, 16, 21-27, 29, 30, 32, 34, 52, 53.

Joc de cărţi, 40.
» » » versurile lui Nicolae Văcărescu, 5.

Larfa = larva, 51.
Lăută poeticească, 7.
Legea tirană, poezia lui I. V., 13 n.
Lethe, fîntîna, 34.
Libov, 36.
Libovesc, 36.
Libovnec, libovnic=iubitor, 8, 38.
Lipsca, 11.
Literat, 59.
Liubit, 8.
Locmale = gogoşi, 20.
Logofeţia cea mare, 51, 53.
Londra, 10, 11.
Lude = unitate fiscală, 54.

Mac, 12.
Madea = chestiune, pricină, 6.
Măglisiri = măguleli, 8.
Marin, v. Bălescu.
« Manuscrisul de la Sf. Elena » publicat de Las Cases, 29 n.
Maslahat = afacere, chestiune, caz, 27.
Mavroghene Nicolae Voevod, 17 n. 3.
Mavromatis, v. Cherchireul.
Mercur, zeul, 58.
Meşteşug poeticesc, 8.
Metahirisi, a, = a folosi, a întrebuinţa, 55.
Metastazie = Metastasio, poetul, 8.
Mihalache, vătaful lui N. Văcărescu, 10, 12, 26, 27.
Mihalescu Scarlat, 10, 15, 35.
Milaşi, 54.
Mitui, a, 54.
Moaşte, 7.
Moca, samur de, 37.
Moda, 10, 11.
Moşneni, 53, 54, 55.
München, oraş, 29 n.
Muse, muze, 9 n. 5, 57.

Neamuri, categorie socială şi fiscală, 54.
Neguţători brezeni, 52.
» cîmpineni, 52, 53.
Nemuritorii = zeii, 9, 11.
Nicolae, stolnic, 40.
Nicolae dela Miralichia, Sf., hramul bisericii dela Băneasa, 28 n. 3.
Nineca, 4 n. 4, 8.
Nizamuri = porunci, 3.
Novelă = noutate, 35, 39.

www.dacoromanica.ro

Obşteasca Adunare, 9 n. 2.
Ocazion, ocazione, 3, 4, 26, 31.
Oprescu Horia, 40 n. 3.
Opuze = opuse, 28.
Orfani, 42.
Orz, 10.
Ot = dela, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 34.
Ovidie = Ovidiu, poetul, 8.

Pacea, zeiţa, 57, 58.
Palatul Telefoanelor, 3.
Panait, polcovnic, 54.
Pappasoglu D., 4 n. 4.
Paris, oraşul, 10, 11, 37.
Parolă, 7.
Particolar, 39.
Pecete, 6, 7, 21, 22, 25, 26, 30, 31, 32, 34, 36, 40, 41, 42.
Pecetluit = adeverinţă, 27.
Periusie = avere, stare, 42.
Personalmente, 27.
Petrache, stolnic, 33 n. 3, 52, 53.
Pitac = ordin, 53.
Plirexusion = împuternicire, 42.
Ploeşti, 11.
Plutu = Pluton, zeul, 57, 58.
Poetică, 8.
Poftori, a, = a repeta, 31.
Politică, 8.
Poluri, ale pământului, 28.
Porumb, 40.
Poştea = poşta, 5.
Postelnicei, 54.
Postelnici, 15.
Pravilă = lege, 6, 58.
Pricină = proces, 21.
Primăvara Amorului, poezia, 9 n. 5.
Privileghiu, 27.
Punt = punct, 26, 31, 38.

Rădulești, moşie jud. Ialomiţa, 43.
Raport, 20.
Răvăşăl = scrisoare, bilet, 36.
Rezon = motiv, 28.
Riga, la joc de cărţi, 5.
Rimă, 59.
Rispect, 25.
Ritm, 7.
Roma, 57.
Romanii, 57.
Romînii, 59.
Rosetti R., 17 n. 2.

Sadurile, vie la Sărata, jud. Buzău, 15.
Safinie = claritate, 55 n.
Safo, poetesa, 39, 40.
» poezia lui Iancu Văcărescu, 9 n. 5.
Şal, 49.
Sameş, 3.
Samur, de Moca, 37.
Samurcaş Constantin, logofăt, 20.
Sărata, jud. Buzău, 15.
Sare, 30.
Satirat = satirizat, 50.
Sbor, zbor = hram, 28.
Scaun, de carne, 9 n. 2.
Scăunaş, 55 n.
Scrisoare, scrisorică, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33.
Scufos, traduce «Manuscrisul dela Sf. Elena», 29 n.
Scutelnici, 3, 5, 15, 27, 32.
Şerbăneşti, moşie jud. Prahova, 55 n.
Sfînta Elena, insula de unde e datat «Manuscrisul», 29 n.
Simpatie, 38.
Simpatriot = compatriot, 17 n. 3.
Sinet = act, document, 9 n. 3.
Sipet = ladă, 9 n. 3, 15.
Sirenă, 50.
Şiş, 54.

www.dacoromanica.ro

Slătineanu Radu, biv vel dvornic, 42.
Sonet, 56, 57, 58, 59, 60.
Sool = sol, 11.
Stanciu, logofăt, 5.
Stihuri, 8, 10, 13.
Stîlpări = laude, 8.
Stoian, lăutarul lui I. Văcărescu, 40 n. 3.
Sud = judeţ, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 42.

Tahril = tahrir = poruncă, 20.
Talere = monetă, 14, 15, 33, 43.
Tanase, sluger, 3, 5.
Ţara Romînească, 7 n. 2.
Tautologhie, 13.
Tautu Grigore, serdar, 9.
Templu, templuri, 57.
Tetrastih, 48, 49.
Theorisi, a = a pune în regulă, 14.
Thiţă, 4, 5 n., 10, 17, 33.
Ţidulă, 3.
Tioca, 4 n.
Tîrgovişte, 5, 21, 26, 27, 28, 29, 30, 31.
Ţirimonie, 21.
Ţîţa, moşie jud. Prahova, 25 n. 1, 30 n., 51, 52, 53, 54, 55 n., 56 n.
Titlu, 39.
Tratarisi, a, 28.
Trimeria = a treia parte, 41.
Turnagiul, 19.

Uliţa Sacră, la Roma, 57.

Văcăreşti, stema, 30, 31, 40.
» fabrică lîngă, 13.
» satul şi moşia, 3, 4, 5, 8, 11, 12, 13, 14, 16, 36, 38.
Văcăreşti, casele lor dela Băneasa, 21 n., 28 n. 3.
Văcăreşti, biserica lor dela Băneasa, 21 n., 28 n. 3.
Văcărescu Alexandra, Luxandra, Luxiţa, Luţa, 4 n. 4, 10 n. 2, 15 n. 4, 22 n. 4, 28 n. 2, 29, 38.
Văcărescu Alexandru, 4 n. 3, 18, 41.
Văcărescu Alexandru, jalbă către Hangerli Vodă, 43.
Văcărescu Alexandru, versuri inedite, 46, 47, 48, 49, 50.
Văcărescu Barbu, ban, 10 n. 2, 15, 33 n. 4.
Văcărescu Ecaterina, soţia lui Ienăchiţă, 20 n. 7, 28 n. 3.
Văcărescu Iancu, 4, 5, 6, 8, 12, 14, 16, 19 n. 2, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 43, 51, 55, 59, 60.
Văcărescu Iancu, ispravnic, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 33 n. 3, 34.
Văcărescu Iancu, poezii, 10, 13, 40 n. 1, 50, 51, 56, 58, 59, 60.
Văcărescu Iancu, inscripţia tombală, 57 n.
Văcărescu Iancu, scrie lui Nicolae Văcărescu, 4, 7, 10, 17, 40, 58.
Văcărescu Iancu, scrie lui Eliade Rădulescu, 56.
Văcărescu Ienăchiţă, 14 n. 2, 18, 28 n. 3, 34.
Văcărescu Ienăchiţă, gramatica lui, 17, 19.
Văcărescu Ienăchiţă, dicţionar, 17 n. 3.
Văcărescu Ienăchiţă, înzestrează pe Elena Dudescu, 41, 43.
Văcărescu Ienăchiţă, repară casele dela Băneasa, 20 n. 7.
Văcărescu Maria, sora lui Iancu Văcărescu, v. Bălăceanu Maria.

www.dacoromanica.ro

Văcărescu Maria-Mariţa, fiica lui Nicolae Văcărescu, 21 n., 22, 25, 31, 51 n.
Văcărescu Maria, versurile lui Iancu Văcărescu pentru, 50, 51.
Văcărescu Nicolae, 4 n. 3, 5, 6, 10 n. 2, 17 n. 1—2, 21 n., 22 n. 4, 28 n. 2, 29 n. 1, 32, 37 n. 2, 38, 40.
Văcărescu Nicolae, scrie lui Iancu Văcărescu, 12, 14, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 36.
Văcărescu Nicolae, scrie versuri, 5, 8, 11.
Văcărescu Stanca, 5 n.
Văcărescu Ştefan, vel ban, 43.
Văcărescu Thiţa, soţia lui Nicolae Văcărescu, 4, 17.
Văcărescu Thiţa, fiica lui Barbu Văcărescu, 10 n. 2, 23 n. 4.
Văcărescu Thiţa, soţia lui Barbu Catargiu, 5 n.
Văcărescu Veneţiana, vara lui Alexandru, 44.
Văcărescu Zinca, soţia lui Barbu, 38.
Valea Teancului, jud. Buzău, 9 n. 2.
Var, 33.
Vechil = împuternicit, 42, 52.
Vel = mare.
Vel logofăt = mare logofăt, 55.
Veliţi boieri = mari boieri, 9 n. 3.
Vesta, zeiţa, 26.
Viena, 17 n. 3.
Virghilie = Virgil, poetul, 8.
Vîrtosu Emil, 40 n. 3.
» Ion, 40 n. 3.
Virtute, 18.
Visterie 3, 20.
Vitoriţa = Victoriţa, 37.

Zaharia, dascălul, 32, 33, 34.
Zaif = supărat, 20.
Zaiflăc, 37.
Zapis = înscris, 14, 15, 52, 53.
Zbor, v. sbor.
Zmochin, smochin, 10, 11.

P.S. Indicele de faţă este general şi are în vedere textul documentelor cu notele respective.

www.dacoromanica.ro

CUPRINSUL

pag.

Introducere V

Scrisori cu dată 1814—1817 1

Scrisori fără dată 35

Anexe 41

Indice 61

ILUSTRAŢII

Iancu Văcărescu. Portret inedit din 1827 . . . . . IV-V

Semnătura lui Ianache Văcărescu, din 1791 34

Semnătura lui Iancu Văcărescu, din 1847 60

www.dacoromanica.ro

MONITORUL OFICIAL ȘI
IMPRIMERIILE STATULUI
IMPRIMERIA NAȚIONALĂ

C. 50.195

www.dacoromanica.ro